

Irene Rätty

POKKANA PARRASVALOISSA

Aikuisille suunnattu taidetapahtuma osana vapaan sivistystyön kulttuurikenttää

POKKANA PARRASVALOISSA

Aikuisille suunnattu taidetapahtuma osana vapaan sivistystyön kulttuurikenttää

Irene Rätty
Opinnäytetyö
Syksy 2020
Kulttuurituottamisen ja luovan talouden
koulutusohjelma (YAMK)
Oulun ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Oulun ammattikorkeakoulu
Kulttuurituottamisen ja luovan talouden koulutusohjelma (YAMK)

Tekijä: Rätty Irene

Opinnäytetyön nimi: Pokkana parrasvaloissa. Aikuisille suunnattu taidetapahtuma osana vapaan sivistystyön kulttuurikenttää

Työn ohjaajat: Petri Hoppu ja Pekka Isomursu

Työn valmistumislukukausi ja -vuosi: Syksy 2020

Sivumäärä: 51 + 4

Opinnäytetyöni on työlähtöinen, kehittämispainotteinen ja laadullinen toimintatutkimus, jossa tutkin aikuisille suunnattua tanssitapahtumaa ja sitä, kuinka esitystoiminnan nykykäytänteitä tulee kehittää niin, että tanssinharrastajat pysyvät tapahtuman keskiössä, ja kuinka tapahtumakonsepti soveltuu vapaan sivistystyön alle. Työni keskeisiä käsitteitä ovat yhteisöllisyys, vuorovaikutus, taiteen hyvinvointivaikutukset, elinikäinen oppiminen ja kulttuuri. Hyödynnän tutkimukseni aineistona kysely- ja haastattelumenetelmiä, sekä tapahtumasta kirjattuja palautteita. Syvähaastattelulla sain näkemyksen, kuinka katsoja koki tapahtumatoiminnan. Hyödynnän myös omaa pitkäaikaista kokemustani vapaan sivistystyön organisaatiossa tanssitapahtumien järjestäjänä ja kehittäjänä ja tarkastelen työtäni myös pedagogisesta näkökulmasta. Työyhteisöni, Oulu-opisto, on tiimiorganisaatio, jossa olen työstänyt tutkimustani yhdessä tuotantotiimin kanssa.

Opinnäytetyöni tavoitteena on kehittää asiakaslähtöinen kulttuuritapahtuma aikuisen tanssinharrastajan näkökulmasta ja selvittää, mikä on vuorovaikutuksen ja yhteisöllisyyden merkitys tapahtuman yhteydessä. Opinnäytetyöni lähtökohtana on selvittää kysyntää, tarpeita ja mahdollisuuksia aikuisten esiintymistoiminnalle ja sitä, kuinka kansalaisopisto toimii tapahtuman mahdollistajana. Tuon esille myös palvelumuotoilun mahdollisuuksia uutena kehittämistyökaluna tapahtuman yhteydessä.

Opinnäytetyöni pohjautuu kevään 2019 Virta-katselmukseen ja sen kehittämissuunnitelmiin. Tutkimuksen aikana ihmiskuntaa ravisteli globaali pandemia, *COVID-19*, mikä vaikutti siihen, että Virta-katselmusta ei järjestetty keväällä 2020. Tämän vuoksi tapahtuman kehittäminen siirrettiin seuraavalle vuodelle.

Haastattelujen ja kyselyjen tuloksena saatiin varmuus vuorovaikutteisen tapahtuman tarpeesta sekä hyviä kehitysehdotuksia. Seuraava Virta-katselmus herätti mielenkiintoa, ja uutta tapahtumaa suunnitellaan järjestettäväksi keväällä 2021. Oulun kaupungin kulttuuristrategian Oulu2026 mukaan kaikki pienetkin tapahtumat ovat osa suurempaa kaupunkikehitystä kohti kulttuuripääkaupunkia 2026, joten yhteistyö jatkuu Oulun kaupungin kanssa.

Yhteistyöllä on suuri merkitys tulevaisuudessa. Olemme rohkeasti reunalla!

Asiasanat: kulttuuri, tanssitapahtuma, vapaa sivistystyö, vuorovaikutus, yhteisöllisyys, palvelumuotoilu, hyvinvointi, elinikäinen oppiminen

ABSTRACT

Oulu University of Applied Sciences
Degree Programme in Cultural Production and Creative Industries (Master)

Author: Irene Rätty

Title of thesis: *Pokkana parrasvaloissa.*

An art event as part of the field in adult education

Supervisor: Petri Hoppu and Pekka Isomursu

Term and year when the thesis was submitted: Autumn 2020 Number of pages: 51 + 4

This thesis is a development-oriented research, studying a dance event aimed for adults. The research studies how performances should be developed so that the dancers remain in the centre of the event and how a dance event concept suits for the adult education. The main concepts of this study were community, interaction, the welfare effects of arts and lifelong learning. Inquiries, interviews as well as written feedback were used when collecting the study material. In addition to that, the study utilizes an empirical research from the participant point of view, also my own long-term experience as an organizer and developer of art from a pedagogical point of view, too. As a work community Oulu-opisto community college is a team organization where I have worked together with the production team.

The main concepts of this study were to develop a customer friendly cultural event, to find out how it develops into a well-known event and what is the significance of interaction and community in connection with the event. I also studied how service design is utilized as development tool.

During the thesis, the world was shaken by the global pandemic COVID-19, which resulted of cancelling the event in the spring of 2020. So the thesis is based on the spring of 2019 reviews and development plans.

As the result of the survey, needs and good development ideas for interactive events were gained. These will be implemented when organizing Virta-katselmus event next time.

According to the culture strategy of the City of Oulu, Oulu2026, all small events are part of a larger city development towards the European Capital of Culture 2026. The cooperation will continue and evolve. Co-operation has a significant role in the future. We are boldly on the edge!

Keywords: culture, dance event, adult education, interaction, community, service design, welfare, lifelong learning

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	6
2	TUTKIMUKSEN MENETELMÄT JA KESKEISET KÄSITTEET	8
2.1	Tutkimusmenetelmät	9
2.2	Keskeiset käsitteet	11
3	TUTKIMUKSEN TAUSTA JA LÄHTÖKOHTIA.....	13
3.1	Vapaa sivistystyö Oulu-opistolla	14
3.2	Tuotantotiimi	14
3.3	Muut vastaavat katselmukset ja kilpailut Suomessa	16
3.4	Virta-katselmus ja tapahtumaan osallistavat työpajat	17
3.5	Oulu2026	19
4	PALVELUMUOTOILUPROSESSI KEHITTÄMISEN TYÖKALUNA	21
4.1	Käyttäjäkeskeisyys	22
4.2	Palveluprosessi double diamond -mallin mukaisesti	23
4.3	Virta-katselmuksen palvelupolku ja asiakasprofiilit	25
5	HAASTATTELUTULOSTEN ESITTELY	30
5.1	Katselmuksesta kiinnostuminen.....	30
5.2	Tapahtuman suhde ennako-odotuksiin	31
5.3	Tapahtuman kehityskohteet.....	32
5.4	Työpajojen merkitys.....	32
5.5	Tapahtumapaikan tekniikka ja aikataulu	33
5.6	Tapahtuman jatko ja kehittäminen	34
5.7	Esitysten palautteet	35
5.8	Analyysin yhteenveto	39
6	YHTEENVETO JA POHDINTA	43
6.1	Opinnäytetyön viitekehyksen ja menetelmien arviot	43
6.2	Tapahtuman tavoitteiden saavuttaminen	45
6.3	Muutoksen vaikutus	46
6.4	Tulevaisuus ja kehittäminen.....	47
6.5	Lopuksi	48
	LÄHTEET.....	50
	LIITTEET	55

1 JOHDANTO

Tämän opinnäytetyön tavoitteena on kehittää ja tuoda esille asiakaslähtöinen kulttuuritapahtuma ja osallistaa aikuiset näyttämölle tuoden esille esiintymismahdollisuudet tanssinharrastajan näkökulmasta. Tavoitteena on hankkia tietoa aikuisten motivaatiosta ja tarpeesta esiintyä sekä kehittää katselmusta tapahtumaksi, jossa aikuisilla on mahdollisuus rohkaistua näyttämölle ja esiintyä. Lähtökohtana on myös tutkia kuinka kansalaisopisto voi olla tapahtuman mahdollistaja.

Kansalaisopisto-brändi tunnetaan ainutlaatuisena instituutiona, joka kouluttaa aikuisväestöä sekä sivistää ja tarjoaa ravintoa kulttuurinnälkäisille ihmisille. Lisäksi kansalaisopistoilla on tärkeä sosiaalinen ulottuvuus. On todella merkittävää, että ihmisillä on jokin paikka, jossa he tuntevat kuuluvansa joukkoon ja jossa he voivat solmia uusia ystävyysuhteita ja luoda verkostoja. Sosiaalinen vuorovaikutus lisää itseluottamusta sekä fyysistä ja psyykkistä hyvinvointia (Silveri 2017). Tutkimuksessa tuodaan esille myös vapaan sivistystyön keskeisiä käsitteitä: yhteisöllisyys, vuorovaikutus ja elinikäinen oppiminen. Työssä tarkastellaan, kuinka edellä mainitut käsitteet liittyvät kulttuuritapahtuman yhteyteen. Kulttuuri luo hyvinvointia, ja tämän opinnäytetyön yksi tavoite on tutkia aikuisten hyvinvointia.

Vapaan sivistystyön tarkoituksena on järjestää elinikäisen oppimisen periaatteen pohjalta koulutusta. Sen tavoitteet on kirjattu lakiin (L 632/1998, 1§):

Vapaan sivistystyön tavoitteena on järjestää elinikäisen oppimisen periaatteen pohjalta yhteiskunnan eheyttä, tasa-arvoa ja aktiivista kansalaisuutta tukevaa koulutusta.

Vapaana sivistystyönä järjestettävän koulutuksen tavoitteena on edistää ihmisten monipuolista kehittymistä, hyvinvointia sekä kansanvaltaisuuden, moniarvoisuuden, kestävä kehityksen, monikulttuurisuuden ja kansainvälisyyden toteutumista. Vapaassa sivistystyössä korostuu omaehtoinen oppiminen, yhteisöllisyys ja osallisuus.

Taideaineet ovat vahvasti esillä kansalaisopistojen tarjonnassa, ja esittävän taiteen saralla järjestetään paljon esiintymistilaisuuksia, oman oppilaitoksen näytöksiä tai yhteisnäytöksiä muiden op-

pilaitosten kanssa. Tämän opinnäytetyön tutkimusongelmana on selvittää, kuinka nykyinen tanssiharrastajien esiintymiskulttuuri ottaa huomioon aikuiset ja onko tarvetta kehittää esiintymistointia.

Tutkimuskysymyksiä avulla selvitetään muutostarvetta. Alla olevat tutkimuskysymykset johdattavat tämän opinnäytetyön äärelle. Tutkimuskysymykset on jaettu kolmeen osaan.

Päättökysymys on:

Mitä asioita tulee ottaa huomioon ja muuttaa, jotta saadaan aikaan uusia toimintamalleja tanssitapahtumassa?

Alatutkimuskysymykset tarkentavat päättökysymystä:

Mikä on vuorovaikutuksen ja yhteisöllisyyden merkitys tapahtumassa?

Miten kansalaisopisto toimii tapahtuman mahdollistajana?

Pääkysymykseen vastataan alatutkimuskysymyksiä avulla. Ensimmäinen alatutkimuskysymys tarkentaa tutkimuksen tavoitetta keskeisten käsitteiden avulla ja analysoimalla, miten haastatteluiden ja kyselyiden avulla saadaan tietoa tapahtuman vuorovaikutuksesta ja yhteisöllisyydestä. Toiseen alatutkimukseen vastataan vapaan sivistystyön toiminnan tavoitteiden selkeyttämällä sekä organisaation, Oulu-opiston, tiimityömallilla.

Työn kohteen tapahtumapaikka on Teatterikuoppa, joka sijaitsee Haukiputaalla. Teatterikuopan toiminta on Oulu-opiston alaista toimintaa.

2 TUTKIMUKSEN MENETELMÄT JA KESKEISET KÄSITTEET

Tässä luvussa esittelen opinnäytetyöni menetelmiä ja keskeisiä käsitteitä. Opinnäytetyön tutkimusotteena on kehittämispainotteinen toimintatutkimus, jonka tavoitteena on saada aikaan muutos tämänhetkiseen esitystoimintaan ja uudistaa toimintamalleja. Tavoitteena on selvittää, kuinka nykyisiä käytänteitä tulee kehittää tätä tarkoitusta varten.

Toimintatutkimus on osallistavaa tutkimusta, ja tavoitteena on ratkaista jokin käytännön ongelma ja saada aikaan muutos. Toisin sanoen toimintatutkimus on käytännön ja teoreettisen tutkinnan vuorovaikutusta. Tästä voidaan käyttää myös nimeä työntutkimus, sillä se on ongelmakeskeistä ja vahvasti käytännön työhön suuntautuvaa. Lisäksi tyypillisiä piirteitä toimintatutkimukselle ovat ongelmakeskeisyys, tutkittavien ja tutkijan aktiivinen rooli toimijoina muutoksessa sekä edellisten välinen yhteistyö. (Ojasalo, Moilanen, Ritalahti, 2018, 58-60.) Esille nousee selkeästi kaksi tavoitetta: *kehittäminen ja vaikuttaminen* (Suojanen 1992,36). Toimintatutkimus on lähestymistapa, jossa tutkitaan kuinka asioitten pitäisi olla, eikä vain siitä kuinka ne ovat. (Ojasalo ym. 2018, 58). Yksinkertaisesti toimintatutkimus on tilanteeseen sidottua, yhteistyötä vaativaa ja itseään tarkkailevaa (Metsämuuronen 2006, 102).

Kehittämispainotteinen tutkimus voidaan kuvata syklisesti, uudelleen toistuvasti. Tässä prosessissa vuorottelevat suunnittelu, toiminta ja toiminnan arviointi. (Ojasalo ym. 2018, 61.) Kehittämistoiminnassa pyritään tiedontuotantoon. Prosessin aikana tuotettu tieto on luonteeltaan käytännöllistä, ja sen tehtävä on tukea kehittämistä. Seuraavat käytänteet avustavat kehittämistoimintaa: tiedontuotannon merkitys eri tasoilla, tiedonkeruun asetelmat, tiedontuotannon merkitys itse kehittämishankkeelle ja tulosten siirrettävyys. (Toikko & Rantanen 2009,116-133.) Kehittämällä voidaan pyrkiä toimintatavan tai toimintarakenteen kehittämiseen, toisaalta kehittämällä voidaan tarkoittaa myös rakenteellisia uudistuksia. (Toikko & Rantanen 2009, 14.)

Tässä opinnäytetyössä kehittämispainotteisella otteella tarkoitetaan etenkin toimintarakenteen kehittämistä, uudistamista.

Tutkimuksessa oli vahvasti mukana työyhteisöni tiimi. Lisäksi tutkimukseen vaikutti aikaisempi opinnäytetyöni *Tanssiva aikuinen* (Räty 2018), jossa tutkin mahdollisuutta opettaa aikuisille suunnattua tanssitaiteen perusopetuksen opetussuunnitelmien mukaista opetusta Oulu-opistossa. Tämänkin opinnäytetyön kohteena ovat aikuiset ja heille suunnattu tapahtuma. Tanssikoulujen ja kansalaisopistojen syys- ja kevätnäytöksissä nähdään paljon lasten ja nuorten esityksiä, mutta aikuiset

ovat niissä vähemmistönä. Haastateltuani aikuisia ymmärsin esiintymisen olevan heille suuri haaste. Lisäksi aikuiset kaipaavat mahdollisuuksia esiintyä toisten aikuisten kanssa ilman, että heitä verrataan nuoriin tanssinharrastajiin. Aikuisille suunnattuja tanssitapahtumia on tarjolla todella vähän valtakunnallisestikin. Yleensä ne ovat yhteisiä lasten ja nuorten kanssa, ja useimmille tapahtumille on ominaista kilpailuhenkisyys.

2.1 Tutkimusmenetelmät

Kehittämissideani lähti liikkeelle syksyllä 2018 keskusteltuani työyhteisöni kanssa kevään tapahtumista Teatterikuopalla. Teatterikuoppa on Oulu-opiston esittävien taiteiden harjoitus- ja esiintymispaikka Haukiputaalla. Vuosina 2011-2017 on Teatterikuopalla järjestetty kansainvälinen tanssinpäivän gaala yhteistyössä Oulun Tanssikomppanian, Jojo Oulun Tanssin Keskuksen ja Oulu-opiston kanssa. Keväällä 2018 gaalaa ei enää järjestetty. Sen sijaan ehdotin tiimilleni uuden suunnitelman järjestää aikuisille tanssinharrastajille suunnattu tanssitapahtuma. Lähdin analysoimaan tilannetta, kartoitin vastaavanlaisia tapahtumia, haastattelin tapahtumien järjestäjiä ja toimijoita sekä havainnoin muiden vastaavien tanssitapahtumien käytänteitä. Kirjasin päiväkirjamaisesti havainnointiani ja käytin niitä tässä työssäni aineistona. Tiimini hyväksyi idean ja aloitimme suunnittelu-prosessin tammikuussa 2019. Kevään aikana viikoittaisissa tiimipalavereissa keskustelimme tanssitapahtuman käytänteistä ja kehitimme uutta tapahtumaideaa. Suunnittelimme ja toteutimme markkinoinnin sekä tiedottamisen, ja ensimmäinen aikuisille suunnattu Virta-katselmus toteutettiin 28.4.2019.

Virta-katselmuksen kehittämistyön suunnitteluvaihe käynnistettiin Oulu-opiston tiimityönä. Tee-maksi täsmennettiin tanssitapahtuma, joka voisi kehittyä alueelliseksi tai jopa valtakunnalliseksi tapahtumaksi. Tapahtuman tavoitteena oli osallistaa aikuiset ja eri lajien tanssinharrastajat samaan tapahtumaan. Virta-katselmuksen toimintavaihe pyrittiin toteuttamaan tavoitteiden ja laaditun suunnitelman mukaan. Havainnoimalla tutkimuksen eri vaiheita kerättiin tietoa analysointia sekä reflektointia varten, ja lopullinen arviointi tapahtui toiminnan loppuvaiheessa. Oleellisina havainnointimenetelminä käytettiin tiimikokouksien muistioita, kyselyjä ja haastatteluja. Lopuksi aineisto analysoitiin ja todettiin refleктоimalla, miten tutkimus oli onnistunut kehittämään sekä tutkimuskohdetta että itse osallistujia. (Suojanen 1992, 56-62.)

Toimintatutkimuksessa tarkastellaan tutkimuskohdetta kahdelta dimensiolta: sekä ajattelun ja toiminnan että yksilön ja yhteisön välisinä vuorovaikutusprosesseina (Suojanen 1992, 11.) Tavoitteena on tehdä toimintamalliehdotus tapahtuman järjestämisestä vapaan sivistystyön konseptin alla. Tutkimuksen, toimintamalliehdotuksen ja palvelumuotoilun avulla saadaan aikaiseksi parempi kysynnän ja tarjonnan kohtaaminen. Lisäksi innostuneet osallistujat sekä kulttuurinälkäiset katsojat löytävät toisensa. Toisin sanoen toimintatutkimuksessa on ensisijaisena tarkoituksena tutkia ja kehittää ihmisten yhteistoimintaa ja siten kehittää tapahtumaan osallistujien vuorovaikutusta ja yhteisöllisyyttä.

Lisäksi tapahtuman analysointi perustuu omiin havaintoihini tapahtumapaikan päällä. Syksyllä 2018 haastattelin kahta eri tuottajaa vastaavanlaisen tapahtuman olemassaolosta ja menetelmistä. Keräsin ja havainnoin työni ympäriltä erilaisia tapahtumamalleja sekä osallistuin tanssilaboratorioon, mistä havainnoin malleja työpajatoimintaan. Tein sähköisen kyselyn tapahtuman osallistujille ja koreografeille. Lisäksi tein syvähaastattelun tapahtumaan kutsutulle 62-vuotiaalle katsojalle, joka on aikaisemmin osallistunut nuorille ja aikuisille suunnattuihin katselmuksiin. Tavoitteena oli selvittää, minkälaisia kokemuksia hänellä on ollut osallistuessaan vastaavanlaisiin tanssikatselmuksiin.

Syvähaastattelu perustuu vapaamuotoiseen vuorovaikutukseen ja syvempiin sosiaalisiin kontakteihin. Menetelmä muistuttaa keskusteluhaastattelua, mutta kysymykset eivät kuitenkaan ole yhtä tilannesidonnaisia kuin keskusteluhaastattelussa. Strukturoimattomaan kysymykseen vastattaessa on haastateltavan helpompi puhua siitä, mikä hänelle on tärkeää. Tuodaan siis esille haastateltavan näkemys, ei haastattelijan. (Siekkinen 2010, 45.) Havainnot muodostavat pohjan reflektoinnille. Lisätietoina ja lähteinä käytin alan kirjallisuutta sekä muita internet-lähteitä. Palvelumuotoilua lähestyn tapahtuman kehittämisen näkökulmasta.

Tutkimusaineistoa keräsin vuoden 2018 syyskuusta alkaen syksyyn 2019. Tavoitteeni oli hyödyntää vuoden 2019 Virta-katselmuksen kehittämissuunnitelmia seuraavan vuoden katselmuksessa keväällä 2020, mutta COVID-19 pandemian vuoksi kevään suunnitelmat keskeytyivät ja tapahtumat peruttiin, joten tutkimukseni perustuu vuoden 2019 tapahtumaan.

2.2 Keskeiset käsitteet

Hyvä *vuorovaikutus* on yksi Virta-katselmuksen keskeisimmistä tavoitteista. Keskeisiä vuorovaikutustaitoja ovat keskustelutaidot, toiminnan sanallistaminen, esiintymistaito, yhteistyö- ja yhteistointataidot, viestintätaidot, ryhmä- ja tiimitaidot ja empatiataito. (Kauppila 2006, 24.) Vuorovaikutus rakentuu tunteista, tahdosta, ajattelusta ja toiminnasta. Vuorovaikutuksen perusta on sosiaalisen vaihdon teoria, eli vuorovaikutus on antamista ja saamista. (Rouvinen-Kemppainen 1998, 2.) Tanssikatselmuksen yhteydessä esiintyminen on myös vuorovaikutteista toimintaa. Esiintyjä antaa itsestään välittyä tunteita ja toimintaa, ja vastavuoroisesti esiintyjä saa myös yleisöltä energiaa.

Reijo A. Kauppila tuo kirjassaan *Vuorovaikutus- ja sosiaaliset taidot* (2005) esille vuorovaikutustaitojen kehittämisalueita. Näitä kehittämisalueita voi soveltaa myös tapahtumien onnistumiseen. Ensimmäinen kehittämisaalue on sanallinen viestintä. Esiintyvät ryhmät opettajansa kanssa, kuin myös palautteen antajat, voisivat kehittää kommunikointia, eli sanallistaa viestintää. Kommunikointi toimii hyvässä vuorovaikutuksessa. Tässä on selkeä sivistyskasvatuksellinen näkökulma, jota myös aikuiset tarvitsevat kehittyäkseen ottamaan vastaan palautetta. Toinen kehittämisaalue on sosiaalisen kyvykkyys. Siihen kuuluu laaja kirjo sosiaalisen vuorovaikutuksen taitoja, kuten kykyä toimia erilaisissa ryhmissä. Kolmas kehittämisaalue on sosiaalinen havaitseminen ja herkkyyden kehittäminen. Sosiaalinen havaitseminen ja sanattoman viestinnän tulkitseminen erilaisissa sosiaalisissa tilanteissa auttaa ymmärtämään toista. Ihminen voi harjoittaa kyseistä herkkyyttä sosiaalisissa tilanteissa, kuten tanssiryhmissä. Kirjassaan Kauppila mainitsee edellisten lisäksi myös empatian. Empatia on toisen ymmärtämistä ja kykyä osallistua tunnetasolla toisen ihmisen tilanteeseen.

Kaikki edellä mainitut kehittämisaalueet ovat varteenotettavia näkökulmia erilaisissa tapahtumissa. Edellä mainittu kuvaa mielestäni hyvin tanssikatselmuksen ympäristöä. Esitys on aina tapahtuma, mikä onnistuu ympäröivässä todellisuudessa, ja hyvä vuorovaikutus esiintyjän ja katsojan välillä tuottaa taide-elämyksen.

Virta-katselmuksessa *yhteisöllisyys* tarkoittaa ihmisten välistä sosiaalisten suhteiden kokonaisuutta, ja sen kantavina teemoina ovat luottamus, osallisuus, sitoutuminen ja motivaatio. Yhteisöllisyys koostuu vuorovaikutuksesta, yhdessä olemisesta ja tekemisestä, henkilökohtaisesti merkittävistä suhteista, luottamuksesta ja yhteenkuuluvuudesta. Yleiskäsitteenä yhteisöllisyyttä käytetään kuvaamaan ihmisten välistä yhteistyötä ja monenlaisia yhteistyön muotoja. (Paasivara & Nikkilä 2010, 157.)

Taide- ja kulttuuritoimintaan kohdistuvilla tutkimuksilla osoitetaan taiteen merkitys terveyden ja *hyvinvoinnin* edistämisessä. Tutkimuksien mukaan taide lisää hyvinvointia, tilanteiden ja ympäristön hallintaa, autonomian kokemusta, elämän merkityksellisyyttä ja positiivisia ihmissuhteita. Koettu terveys ja mielenterveys kohenevat, ja somaattiset oireet, unettomuus, levottomuus, vakava masennus ja sosiaalinen syrjäytyminen vähenevät. (Opetusministeriön julkaisuja 2009.) Taiteen hyvinvointivaikutuksia voi saavuttaa monin eri tavoin. Tanssiesityksen katsominen voi edesauttaa terveyttä yhtä lailla kuin tanssitunnille osallistuminen.

Marraskuussa 2019 julkaistu maailman terveysjärjestö WHO:n raportti todentaa taiteen moninaiset vaikutukset hyvinvointiin: tanssi edistää sosiaalista osallisuutta ja positiivisia vaikutuksia oppimiseen ja muistiin. Filosofian tohtori Hanna Poikonen toteaa aivotutkimuksessaan, kuinka jo esityksien katsominen aktivoi aisteja. Tutkimustyönsä perusteella hän uskoo, että katsominen aktivoi syvempiä tunteisiin, muistoihin ja sosiaaliseen vuorovaikutukseen liittyviä aivoalueita. Tanssi tekee hyvää aivoille, kehittää tasapainoa ja lisää tarkkaavaisuutta. Lisäksi tanssilla on todettu olevan myönteisiä vaikutuksia myös traumaperäisen stressireaktion hoidossa. (Poikonen 2019.)

Elinikäisellä oppimisella tarkoitetaan ajatusta siitä, että ihminen oppii uutta koko elämänsä ajan niin muodollisessa koulutuksessa, työuransa aikana kuin vapaa-ajallakin. Tähän kyseiseen jatkuvaan oppimiseen sisältyy paljon sellaisia taitoja, jotka eivät ole sisäänrakennettuja. (Helsingin Yliopisto 2020.) Vapaan sivistystyön järjestämissä koulutuksissa tavoitteena on edistää ihmisten monipuolista kehittymistä, hyvinvointia, kestävä kehityksen ja monikulttuurisen toteutumista. Elinikäisessä oppimisessa korostuu omaehtoisuus, yhteisöllisyys ja osallisuus. Kansalaisopistot ovat yksi vapaan sivistystyön opetusmuodoista, missä opinnot perustuvat elinikäisen oppimisen periaatteen sekä ihmisen omaan haluun oppia ja kehittyä (Kansalaisopistojen liitto).

Kulttuurin käsite määritellään eri yhteyksissä eri tavoin. Taiteen kontekstissa kulttuuri nähdään yhteiskunnallisesti laaja-alaisesti vaikuttavana, dynaamisena, alati muuttavana ja jännitteisenä elämän alueena. Taiteen ja kulttuurin ilmiöt toimivat jatkuvan tapahtumisen, yhteiskunnallisen itseymmärryksen, kommunikaation ja keskustelun kenttänä. Tarkastelussa ovat mukana luova ihminen, taide, kulttuuriympäristöt, aineeton ja aineellinen kulttuuriperintö, kulttuuripalvelut, kulttuuriset oikeudet, kulttuurinen moninaisuus, media, kulttuurin kulutus ja kulttuuritoimialojen talous. (Opetusministeriön julkaisuja 2009.)

3 TUTKIMUKSEN TAUSTA JA LÄHTÖKOHTIA

Tässä luvussa esittelen opinnäytetyön taustaa ja keskeisiä lähtökohtia. Yksi työn lähtökohdista on *työympäristöni Oulu-opisto* ja työyhteisössä toimiva *tuotantotiimi*, mikä vastaa organisaation tuotannollisista esityksistä ja tapahtumista. Tuon esille Oulu-opiston ylläpitämää toimintaa Teatterikuopalla. Työn keskeisin lähtökohta on tutkia *Virta-katselmusta*, joka on samalla opinnäytetyön kehittämistehtävä. Tapahtuman avulla tutkin, onko tarvetta järjestää aikuisharrastajille suunnattu tanssikatselmus ja kuinka tapahtuma soveltuu vapaan sivistystyön konseptiin. Lisäksi toisena lähtökohtana on tutkia aikuisille suunnatun tapahtuman *muutostarvetta*, jotta tapahtumalle asetetut tavoitteet saavutetaan.

Tutkimuksen taustaksi selvennän vapaan sivistystyön toimintaa. Kansalaisopistot ovat yksi vapaan sivistystyön opetusmuodoista, jossa opinnot perustuvat elinikäisen oppimisen periaatteeseen sekä ihmisen omaan haluun oppia ja kehittyä. Tämän työn luvussa 2.2 mainituissa keskeisissä käsitteissä määritellään elinikäinen oppiminen. Oppiminen on suomalaisille aikuisille hyvinvoinnin ja ilon lähde, joka auttaa pärjäämään nopeasti muuttuvassa maailmassa. Laajaa yleissivistystä arvostetaan ja elinikäistä oppimista pidetään perusoikeutena. Elinikäinen oppiminen herättää aikuisissa ensisijaisesti myönteisiä tunteita, ja kaikenikäiset ihmiset kertovat nauttivansa oppimisesta ja oppimisen sekä osaamisen koetaan lisäävän hyvinvointia. (Sitra 2019.) Sitran (2019) tekemän tutkimuksen mukaan oppimisen iloa suomalaisille tuovat harrastuneisuus, kouluttautuminen ja työelämässä tapahtuva oppiminen. Elinikäistä oppimista on myös taiteen harrastaminen, olipa sitten kyseessä itse taiteen tekeminen tai taiteen kuluttaminen. Esimerkiksi katsomalla tanssiesityksiä voi kasvattaa omaa sivistyskäsitystään ja oppia uutta. Sitran tekemän tutkimuksen mukaan lähes 80 prosenttia suomalaisista aikuisista kertoo pyrkineensä oppimaan uutta läpi elämän.

Kansalaisopisto on monella paikkakunnalla merkittävä kulttuuritoimija. Kurssien lisäksi opistot järjestävät erilaisia tapahtumia, konsertteja, teatteriesityksiä ja taidenäyttelyitä. Kansalaisopistoissa toimii usein myös oma kuoro, orkesteri tai teatteriryhmä. Parhaimmillaan opistot toimivat aktiivivina kohtaamispaikkoina ja kulttuurikeskuksina. Vapaan sivistystyön rooli on vahvasti mukana niin sivistys-, osallisuus-, yhteisö-, kuin hyvinvointiroolissakin. (Kansalaisopistojen liitto 2020.)

3.1 Vapaa sivistystyö Oulu-opistolla

Vapaan sivistystyön koulutuksen tavoitteena on edistää monipuolista kehittymistä ja hyvinvointia. Koulutuksella edistetään yhteiskunnan eheyttä, tasa-arvoa ja aktiivista kansalaisuutta perustuen koulutuksen omaehtoisuuteen. Vapaan sivistystyön oppilaitoksia ovat kansalaisopistot, kansanopistot, kesäyliopistot, liikunnan koulutuskeskukset ja opintokeskukset. Osa oppilaitoksista järjestää perusopetusta, lukiokoulutusta, ammatillista koulutusta ja taiteen perusopetusta. (Opetushallitus 2020.) Oulu-opisto järjestää koulutusta tukevaa tai siihen läheisesti liittyvää kehittämis- ja palvelutoimintaa, sekä tarjoaa monipuolista sekä kehittävää opetus- ja harrastustoimintaa kaikenikäisille (Oulun kaupunki 2020). Oulu-opisto on Suomen neljänneksi suurin kansalaisopisto.

Oulu-opistossa järjestetään taiteen perusopetusta, ja taideopetus on monipuolista sekä vahvalla pohjalla. Tarjolla on kuvataide-, kädentaito-, musiikki-, tanssi- ja teatteriopetusta. Oulu-opiston esitävien taiteiden opetusta järjestetään Teatterikuopalla, joka on erityisesti tanssi- ja teatteriryhmien harjoitus- ja esiintymispaikka Haukiputaalla. Lisäksi Teatterikuopalla järjestetään vierailijoiden esityksiä yhteistyössä Oulun kaupungin kulttuuritoimen kanssa. Tuotantotiimi vastaa Teatterikuopalle järjestettävistä esityksistä.

3.2 Tuotantotiimi

Oulu-opiston organisaatiossa työskennellään tiiminä. Tiimityöskentely pohjautuu hyväksytyihin arvoihin, joita ovat rohkeus, reiluus, vastuullisuus ja hyvinvointi. Strategiat ohjaavat edistyksellistä ja ajan hermolla kulkevaa toimintaa (Hekkanen, muistio 13.12.2019).

Tuotantotiimissä työskentelee tiimivastaava ja viisi aktiivista jäsentä: tanssivastaava, teatterivastaava, tiedottaja, tekniikan esimies, projektiassistentti sekä tarpeen mukaan kolme Teatterikuopan teknikkoo. Keväällä 2019 tiimin tavoitteena oli kehittää uusi aikuisille suunnattu tanssitapahtuma, sillä aikaisemmin Teatterikuopalla toteutettua kansainvälisen tanssin päivän gaalanäytöstä ei enää järjestetty. Tiimi ryhtyi valmistelemaan uutta tapahtumakonseptia, jossa tavoitteena oli uudistaa tanssitapahtuman käytänteitä. Tuotantotiimin palaverissa tapahtuman keskeisiksi tavoitteiksi määriteltiin vuorovaikutus ja yhteisöllisyys.

Tiimistä kaksi jäsentä ilmoittautui arvioijiksi ja kaksi tapahtumasihteereiksi, ja tanssinvastaava oli koko tapahtuman organisoiija. Yhteistoiminnalla pyrittiin kehittämään myös vuorovaikutustaitoja.

Tuotantotiimi antoi tapahtumalle nimeksi *Virta-katselmus*. Tapahtuma määriteltiin seuraavasti:

Kevät 2019:

Virta on alueellinen tanssikatselmus, johon voi osallistua monen tasoiset tanssinharrastajat kaikista eri tanssinlajeista. Tavoitteena on lämminhenkinen, vuorovaikutteinen tapahtuma, jossa ollaan yhdessä, opitaan uutta työpajoissa, katsotaan toisten esityksiä, tutustutaan toisiin tanssijoihin ja saadaan heti palautetta raadilta, sekä suoraan yleisöltä.

Tapahtuma ei ole kilpailu, vaan raati valitsee katselmuksen innovatiivisimman ryhmän, joka saa valitsemansa tanssin tiiviskurssin tanssialan ammattilaisen johdolla. Tämän lisäksi raati jakaa kunniakirjoja. Jokainen ryhmä saa teoksestaan suullisen palautteen lisäksi kirjallisen palautteen. Katselmuksen raati muodostuu eri taiteenalojen ammattilaisista; tanssi, teatteri, musiikki. Tapahtuman järjestävänä taustayhteisönä toimii Oulu-opisto. (Oulun kaupunki 2020.)

Tiimissä keskustelimme paljon kohtaamisesta ja vuorovaikutuksesta, jotka ovat oleellisia asioita niin opetuksessa kuin kulttuuritapahtumissakin, kuten myös esiintyjän ja katsojan välillä. Vuorovaikutus määritellään kahden tai useamman objektin tai tapahtuman väliseksi vaikutussuhteeksi, jossa kumpikin osapuoli vaikuttaa toiseen. (Kielitoimiston sanakirja 2020). Virta-katselmuksessa vuorovaikutuksella tarkoitetaan esiintyjien, tuomareiden ja yleisön vuorovaikutteista keskustelua. Jokaisen esityksen jälkeen annetaan heti rakentavaa palautetta ja yleisö pyydetään mukaan kommunikoimaan. Näin jokainen esitys huomioidaan yksilöllisesti. Toin tämän ajatuksen tiimilleni kohdattuani junassa entisen oppilaani, joka kertoi minulle oman positiivisen kokemuksen liikuntaurheilun kontekstista:

”Esiintyjät olivat saaneet oman liikuntasuorituksen jälkeen heti palautteen tuomareilta, sekä yleisö oli ollut mukana antamassa palautetta. Tämä oli jäänyt hänelle mieleen rentona ja mieleenpainuvana menetelmänä. Kyseisessä kontekstissa oli annettu aikaa suoralle palautteelle.” (Haastattelu 1.)

Edellä mainittu kommentti avasi uuden näkökulman: ilmapiirin vapauttamisella on suuri merkitys. Silloin ollaan avoimempia, toimitaan yhdessä, rohkaistutaan ja ollaan luovia. Vein kyseisen idean tuotantotiimille kehitettäväksi. Päädyimme ratkaisuun, jossa tapahtuman juontajan täytyy olla persoona, jolla on tunnelman vapauttamisen taito. Keskustelun jälkeen tiimillä oli selkeä näkemys siitä, kenet se haluaa ensimmäisen Virta-katselmuksen juontajaksi.

3.3 Muut vastaavat katselmukset ja kilpailut Suomessa

Aikuiset kaipaavat mahdollisuuksia esiintyä toisten aikuisten kanssa ilman että heitä verrataan nuoriin tanssinharrastajiin. Aikuisille suunnattuja tanssitapahtumia on tarjolla vähän valtakunnallisestikin. Yleensä tapahtumat ovat yhteisiä lasten ja nuorten kanssa ja niille on ominaista kilpailuhenkisyys. Esiintyminen on suuri haaste aikuisille, mikä ilmenee tapahtumien määrässä.

Tässä luvussa esitellään lyhyesti Virta-katselmusta vastaavia tanssikatselmuksia.

Polkuja on koreografiakilpailu, mikä järjestetään aina tammikuussa Kuopiossa. Tapahtuman järjestäjänä on Kuopion reippaan voimistelijat. Kilpailuun voi osallistua soolo-, duo- ja ryhmäteoksilla ilmoittautumisjärjestyksessä. Ikäsarjat ovat lapset, nuoret ja aikuiset. Kaikki tanssilajit ovat kilpailussa sallittuja. (Kuopion reippaan voimistelijat 2020.)

Uudet tanssit on kansainvälinen koreografiakatselmus tanssinharrastajille ja -ammattilaisille, ja se järjestetään helmikuuisena tapahtumana Kajaanissa. Tapahtuma on kansainvälinen tanssinkatselmus, jossa koreografeina voivat toimia tanssin ammattilaiset, tanssin ammatillisessa koulutuksessa olevat, tanssikoulujen oppilaat ja tanssin harrastajat. Tapahtumassa sallitaan näyttämökoreografiat yli kahden hengen ryhmille. Esiintyvät ryhmät valitaan videokarsinnan perusteella. Mikäli ryhmät haluavat palautteen videostaan/esityksestään, siitä peritään maksu. Tapahtumassa jaetaan rahapalkintoja ja kunniakirjoja. Tapahtumassa on viisi sarjaa. (Kajaani tanssii 2020.)

Raahen TULI-tanssit (tunne ja liike) on avoin tanssitapahtuma kaikille tanssijoille ja tanssista kiinnostuneille lajista ja tanssitaustasta riippumatta. Ikäsarjat ovat viitteelliset: minit, juniorit ja aikuiset. Kaikki ilmoittautuneet pääsevät mukaan huhtikuiseen tapahtumaan, ja tapahtumassa jaetaan palkintoja, kunniainintoja ja stipendejä. Järjestäjänä toimii Funky Hall SODAP ry. (Raahen tulitanssit 2020.)

Suomen Nuorisoseurat järjestää kahden vuoden välein *Tanssimyllyn* Tampereella. Tapahtuma on yli 15-vuotiaiden kansantanssiryhmien katselmus, jonka tavoitteena on kansantanssin harrastajien tukeminen, sekä ryhmien kartoittaminen kansallisiin ja kansainvälisiin edustustehtäviin. Osallistuvat ryhmät saavat arvioinnin omasta osaamisestaan ja tulevat nimetyksi eri sarjoihin.

(Suomen nuorisoseurat 2020.)

Sottiisi Moves on Tampereella järjestettävä yksi Pohjoismaiden suurimpia tanssitapahtumia, sillä tapahtumassa yhdistyvät valtakunnallinen Nuori Kulttuuri Moves -tanssikatselmus ja kansainvälinen kansantanssin ja kansanmusiikin festivaali Pispalan Sottiisi. Tapahtuma on tarkoitettu kaikille tanssista ja folkista kiinnostuneille, ja se on avoin tanssin ja musiikin juhla, jossa erilaiset tyyli- ja tekijät kohtaavat. Nuori Kulttuuri -toiminta kannustaa ja tukee lasten ja nuorten monipuolista harrastamista kulttuurin eri aloilla. Nuori Kulttuuri on kulttuurisen nuorisotyön muoto, jolla voidaan rohkaista, kannustaa ja innostaa nuoria kulttuuriin harrastuksiin asuinpaikasta, koulutuksesta, etnisestä, kielellisestä tai sosioekonomisesta taustasta riippumatta. Nuori Kulttuuri -tapahtuman teema vuorottelee eri vuosina musiikin, teatterin ja tanssikatselmuksen kanssa. Tapahtumakokonaisuuden järjestää Suomen Nuorisoseurat yhdessä Tampereen kaupungin kanssa. (*SottiisiMoves* 2020.)

Finnish dance organisation ry. (FDO) on yhdistys, jonka takana on Suomen tanssiurheiluliitto ry. *FDO:n kilpailut* järjestetään vaihdellen eri paikkakunnilla ympäri Suomea yhteistyössä jäsenkoulujen kanssa. Tavoitteena on edistää ja ylläpitää disco-, street-, performing arts- ja latinoshow-lajien kilpailu- ja harrastustoimintaa Suomessa. Aikuisille on omat kilpasarjat: soolot, duot, pienryhmät ja muodostelmat. Tapahtumassa jaetaan SM-tunnuksia. (Tanssintiedotuskeskus 2020.)

3.4 Virta-katselmus ja tapahtumaan osallistavat työpajat

Tässä luvussa tuon esille opinnäytetyöni kehittämistehtävän: aikuisille suunnatun tanssitapahtuman kehittäminen huomioiden nykyisten tapahtumakäytänteiden muutostarpeen. Tavoitteena on ottaa huomioon ja muuttaa tanssitapahtuman käytänteitä, jotta saadaan aikaan uusia toimintamalleja. Luvussa 2.1 toin esille Teatterikuopalla pidetyn kansainvälinen tanssinpäivän gaalan (2011-2017), mikä järjestettiin yhteistyössä Oulun Tanssikomppanian, Oulu-opiston ja Jojo Oulun Tanssikeskuksen kanssa. Varsinaista kansainvälistä tanssinpäivää vietetään virallisesti aina huhtikuun 29. päivä. Resurssien pienennettyä tapahtumaa ei ollut enää mahdollista järjestää Teatterikuopalla.

Oulu-opiston tuotantotiimi ideoi uuden tapahtumakonseptin, millä tarkoitetaan ideaa, mallia, asiaa tai teemaa, jonka ympärille tapahtuma suunniteltiin. Toimiva tapahtumakonsepti luo tehokkuutta ja säästää kustannuksia silloin kun tapahtuma on toistuva. (Vallo 2016,65.) Tuotantotiimin tavoitteena oli kehittää aikuistanssinharrastajille suunnattu tapahtuma, jossa toteutuu vuorovaikutus ja yhteisöllisyys, ja joka lisäksi soveltuu vapaan sivistystyön konseptiin.

Tanssikatselmus *Virta* järjestettiin ensimmäisen kerran huhtikuussa 2019. Tapahtuma oli jatkoa kansainvälisen tanssinpäivän gaalalle, mutta nyt kohteena olivat aikuiset harrastajat. Tavallisesti tanssikouluilla on omat keväänäytöksensä sekä lapsille että aikuisille, kuten myös Oulu-opiston keväänäytökset huhti-toukokuun aikana. *Virta-katselmus* on alueellinen tanssitapahtuma, johon voivat osallistua kaikki aikuiset tanssinharrastajat riippumatta tasosta, tanssilajista tai organisaatiosta, kuitenkin niin, että esiintyjät kuuluvat johonkin tanssin taustayhteisöön. Tapahtuma painottuu vuorovaikutteisuuteen. Harrastajat pääsevät katsomaan toistensa esityksiä, voivat antaa ja vastaanottaa palautetta, sekä heillä on mahdollisuus tutustua toisiin tanssijoihin. Katselmuksen raati, joka muodostuu tanssin, teatterin ja musiikin ammattilaisista, antaa jokaiselle ryhmälle suullisen ja kirjallisen palautteen. Tapahtuman järjestävänä taustayhteisönä toimii Oulu-opisto.

Virta-katselmuksen säännöissä toivotaan osallistujia kaikista tanssilajeista. Tapahtuma on suunnattu yli 25-vuotiaille tanssinharrastajille, ja koreografina voi toimia opettaja tai osallistujat itse. Huomioitavaa on, että esityksen kesto saa olla korkeintaan 10 minuuttia. Jokainen ryhmä saa teoksestaan suullisen ja kirjallisen palautteen, sekä lisäksi tapahtumassa jaetaan kunniakirjoja ja innovatiivisin ryhmä palkitaan uudella tanssikurssilla. (Oulun kaupunki 2019.)

Monien katselmuksien tai kilpailujen palkintona on palkintopysti, kunniakirja tai pieni rahapalkinto. *Virta-katselmuksessa* innovatiivisin ryhmä palkittiin omavalintaisella tanssikurssilla. Innovatiivisuudella etsittiin uutta ja luovaa toimintaa esityksessä, ehkä pilkahdusta toiminnasta mitä ei osattu odottaa. Innovatiivisuudella tarkoitetaan ominaisuutta, joka on kykyä ja halua luoda ja ottaa käyttöön innovaatioita, eli tietynlaista uudistus- ja uudistusvalmiutta. (Kielitoimiston sanakirja 2020.)

Osallistuin syksyllä 2018 ammatilliseen täydennyskoulutukseen, *paritanssilaboratorioon*, Tampereella. Nimi paritanssilaboratorio herätti heti kiinnostukseni, ja käsite ”laboratorio” innosti minua syventymään tutkimusaiheeseeni. Laboratorio-käsite määritellään tilaksi, missä tehdään kokeellisia, tieteellisiä, teknisiä, sekä taiteellisia tutkimuksia. Laboratoriotyöskentely on tutkimista, kokeilua ja

menetelmien pohdintaa. Tämän työskentelytavan halusin tuoda myös Virta-katselmuksen työpajoihin. Tapahtuman työpajat olivat laboratoriomaisia tutkimuspajoja, mutta samalla myös pedagoginen ja tanssikasvatuksellinen näkökulma oli oleellinen määre.

Virta-katselmuksessa 2019 oli tarjolla kaksi erilaista työpajaa eli laboratoriota. Ensimmäisen työpajan, *Ilmaisutaidon työpajan*, tavoitteena oli luoda esiintyjille mahdollisuus avautua ja kehittää omaa ilmaisua muun kuin itselle ominaisen tanssilajin kautta. Työpajan vetäjänä toimi teatteritaiteen opettaja. Toisen työpajan, *Shindo-rentoutuksen*, tavoitteena oli tarjota esiintyjille mahdollisuus tutustua toisenlaiseen keskittymisharjoitukseen ennen omaa esiintymistä. Shindo-harjoituksien perustana on kosketuksen, hengityksen ja venyttelyn avulla saavuttaa rentoutunut keho. Shindo työpajan vetäjä toimi shindo-ohjaaja. Työpajat toteutettiin aamupäivällä, kun samaan aikaan osalla esiintyjäryhmistä oli valoharjoituksia. Työpajojen tavoitteena oli käsitellä sitä, kuinka taide luo hyvinvointia ja samalla tunnustella erilaisia tapoja keskittyä ja valmistua omaan esitykseen.

3.5 Oulu2026

Oulu-opisto on mukana yhteistyössä Oulun kaupungin hankkeessa, *Oulu2026*. Hankkeen tavoitteena on Oulun kaupungin julistaminen kulttuuripääkaupungiksi vuonna 2026. Kaikki hankkeeseen osallistuvat isommat ja pienemmät tapahtumat sekä kulttuurintekijät ovat osa hanketta. Näin ollen Virta-katselmus on yksi sadoista tapahtumista kohti kulttuuripääkaupunkia. Oulun kaupunki hakee kaupunginvaltuuston Suomi 100 -juhlapäätöksen mukaisesti Euroopan kulttuuripääkaupungin asemaa vuodeksi 2026. Hanketta valmistellaan tiiviisti kaupunginjohtaja Päivi Laajalan asettamissa työryhmissä, jotka ohjaavat käytännön työskentelyä.

Hanke kokoaa Oulussa laajasti yhteen eri alojen asiantuntijoita muun muassa taiteen alueelta. Hanke koskettaa jokaista oululaista ja Oulun kaupungin 32 naapurikuntaa. Hanke aloitettiin syksyllä 2017 työpajoilla, joissa kysyttiin lapsilta ja koululaisilta, millaisena he näkevät Oulun vuonna 2026. Kyseisen vuoden aikana erilaiset työryhmät aloittivat muun muassa kumppaniverkostojen kartoittamisen, suunnittelutyön ja tavoitteiden yhtenäistämisen Oulun kaupungin kanssa. Vuonna 2019 valmisteltiin hakemus, joka jätettiin ensivaiheen karsintaan kesällä 2020. (Oulun kaupunki 2020.)

Euroopan kulttuuripääkaupunkihanke pohjautuu eurooppalaiseen yhteistyöhön ja kulttuurivaihtoon. Hakemuksen kulttuuriprojekteista peräti 75 prosenttia tulee tehdä yhteistyössä eurooppalaisen toimijan kanssa, ja siksi *Oulu2026* on mukana Pohjois-Pohjanmaan liiton toteuttamassa Kulttuuripääkaupunki kansainvälistymisen ja elinvoiman edistäjänä -projektissa. (Oulun kaupunki 2020.)

Jokainen kuntalainen voi osallistua *Oulu2026*- hankkeeseen. Kaikki tapahtumat edistävät hanketta, niin pienemmät tapahtumat kuin isommat festivaalit. Virta-katselmus on yksi pienemmistä tapahtumista, joka käynnistettiin 2019, ja hankkeen avulla tapahtuma saa näkyvyyttä. Seuraavana tuon esille *Oulu 2026*-pääteemoja:

Rohkeasti reunalla -teemassa haastetaan kekseliäisyyttä ja rohkeutta Euroopan laidalla elämiseen. Miten pohjoinen luonto liikuttaa meitä, innostaa kokemaan, liikkumaan, pelaamaan ja leikkimään? Pohjoinen luonto tuo hyvinvointia, ja antaa puitteet kulttuurille sekä tilaa taiteelle. Oulu-opisto on mukana rohkeasti toteuttamassa pientä tapahtumaa Oulun kaupungin laidalla.

Kulttuuri-ilmastonmuutoksella kirjoitetaan uutta tarinaa eurooppalaisuudesta. Pohjoisesta Suomesta tehdään parempi paikka elää ja harrastaa. Se tehdään yhdessä kulttuurin keinoin ja siksi tarvitaan kulttuuri-ilmastonmuutosta. Vapaan sivistystyön koulutus on ainutlaatuista, ja myös kulttuuritoimijana se uudistaa toimintojaan.

Villisti kaupunki -teemassa kysytään, millainen on luova kaupunki keskellä villiä luontoa? Millainen on virkeä ja luova kylä? Miten taide, alakulttuurit ja luovat tilat täyttävät tyhjyyttä, hiljaisuutta ja pimeyttä? Mitkä ovat ne urbaanit tekijät, joita Oulu tarvitsee ollessaan Euroopan nuorimpia kaupunkiseutuja? Näihin kysymyksiin vastaa myös Virta-katselmus, sillä tapahtumapaikka, Teatteri-kuoppa, sijaitsee taajamassa keskellä villiä luontoa.

Vastakohtien voima -teema osoittaa kuinka opimme ymmärtämään toisiamme paremmin ja luomme uusia yhteyksiä. Luomme yhteisöllisyyttä kuuntelemalla, arvostamalla, olemalla uteliaita ja kiinnostumalla toisista ihmisistä. Edellä mainitut arvot on asetettu tavoitteiksi Virta-katselmukselle, joka on avoin ja vuorovaikutteinen kaikille aikuisille suunnattu tapahtuma (Oulun kaupunki 2020).

4 PALVELUMUOTOILUPROSESSI KEHITTÄMISEN TYÖKALUNA

Tässä luvussa avataan palvelumuotoilun käsitettä ja menetelmiä asiakaskeskeisen kehittämisen lähestymistapana. Virta-katselmuksen yhteydessä 2019 palvelumuotoilun käyttömahdollisuudet eli työkalut eivät olleet vielä tiedossa, mutta yhdessä työryhmäni kanssa suunnittelimme hyödyntävämmme palvelumuotoilua kehittämisen työkaluna seuraavan tapahtuman yhteydessä. Luvussa 4.3 kuvataan Virta-katselmuksen nykyistä palvelupolkua, sekä avataan tapahtumaa asiakasprofiilien kautta. Näiden kuvausten kautta saadaan ymmärrystä siitä, mihin asioihin kannattaa kiinnittää huomiota, kun suunnitellaan uusia kehittämismenetelmiä tulevan Virta-katselmuksen yhteyteen. Kehittämissuunnitelmat keskeytyivät keväällä 2020 COVID-19 pandemian vuoksi, sillä tapahtuma peruttiin, ja siksi järjestäjien taholta päätettiin hyödyntää palvelumuotoilua kevään 2021 Virta-katselmuksessa.

Virta-katselmuksen selkeäksi palveluongelmaksi nousee tapahtuman tunnettavuus. Uusi aikuisille suunnattu tapahtuma on vielä tuntematon, joten uusia kehittämistyökaluja tarvitaan myös tiedottamiseen ja markkinointiin. Ensimmäisen toteutuneen Virta-katselmuksen perusteella tulevan kehitystyön tavoitteita ovat:

1. Asiakas löytää nopeammin tiedon tapahtumasta.
2. Asiakas kokee osallistuvansa tapahtumaan, ja yhteisöllisyyden tunne toteutuu.
3. Toimivan tiedotuksen kautta lippujen varaus onnistuu paremmin, sekä saadaan uusia katsojia ja esiintyviä ryhmiä osallistumaan tapahtumaan.
4. Katsoja/asiakas voi osallistua katselmuksen työpajoihin.
5. Tapahtuma saadaan tunnetummaksi.

Palvelumuotoilu on yhä suosituimmaksi tullut lähestymistapa, jota käytetään yritysten ja julkisen sektorin kehittämistyössä. Suosio perustuu asiakaslähtöiseen arvoajatteluun, sekä selkeään prosessikuvaukseen ja helppokäyttöisiin menetelmiin, jotka nostavat asiakkaat keskiöön ja joiden avulla on helppo testata aineettomia palvelukonsepteja. Asiakaslähtöinen tapahtuma on myös Virta-katselmukselle asetettu tavoite. Tulevassa kehittämistyössä tuodaan esille myös tapahtuman arvot, jotka ohjaavat toiminnan suuntaa. Aineeton palvelumuotoilu tähtää palvelukokemusten optimointiin. (Ojasalo ym. 2018, 71-73.) Myös palvelun muotoilulla tavoitellaan esimerkiksi parempaa toimivuutta, taloudellisuutta, kestävyyttä, ekologisuutta ja esteettisyyttä (Miettinen 2011, 26-27).

Palvelumuotoilu tarkoittaa muotoilun prosessien ja menetelmien soveltamista palvelun kehittämiseen. Palvelumuotoilun tavoitteena on luoda käyttäjän kannalta helppokäyttöisiä ja hyödyllisiä palvelukokemuksia sekä tehokkaita ja erottuvia palvelukonsepteja. Palvelumuotoilun prosessi painottaa sosiaalisia taitoja, empatiaa käyttäjiä kohtaan, luovuutta ja visuaalista ajattelua, ja lisäksi muotoilijalla on keskeinen rooli koordinaattorina kaikkien sidosryhmien välillä. (Miettinen 2011, 32.) Palvelumuotoilu on systemaattinen tapa kehittää palvelua ja toimintaa, ja se auttaa havaitsemaan palveluiden strategiset mahdollisuudet kehittää jo olemassa olevia palveluja ja täten innovoi uusia palveluja (Tuulaniemi 2011, 24-27). Muotoiluajattelu mahdollistaa uusien, toteuttavien ja käyttökelpoisten palvelujen sekä suunnitteluratkaisujen kehittämisen. Tämä hyödyntää luovia työskentelytapoja, joiden avulla tuotetaan uusia ratkaisuja suunnitteluongelmiin. Palvelumuotoilun keskeiset elementit selventävät prosessin kulkua ja selkeyttävät miten menetelmiä hyödyntäen voidaan palveluja kehittää. Keskeiset elementit palvelumuotoilussa ovat: käyttäjäkeskeisyys, palveluprosessi, palvelupolku ja siihen liittyvät palvelutuokiot ja kontaktipisteet, elämyskokemus ja näkyvyys. (Tuulaniemi 2011,71.)

4.1 Käyttäjäkeskeisyys

Palvelukokemuksen ymmärtäminen auttaa organisaatiota rakentamaan parempia vuorovaikutussuhteita asiakkaiden kanssa. Asiakkaan ymmärtäminen on palvelujen suunnittelemisen lähtökohta, ja ymmärtämisen hankkimiseen käytetään monipuolisesti erilaisia menetelmiä: asiakkaat pyritään saamaan kertomaan asioista, heidän toimintaansa havainnoidaan, ja lisäksi useilla eri menetelmillä heidät osallistetaan uusien ideoiden luomiseen. Menetelmissä korostuu laaja tiedonkeruu. Palvelumuotoilun avulla asiakkaalle luodaan tämän tarpeiden ja toiveiden mukainen palvelukokemus, ja lisäksi suunnittelussa huomioidaan palvelutuottajan näkökulmat. (Miettinen 2011, 30-31.)

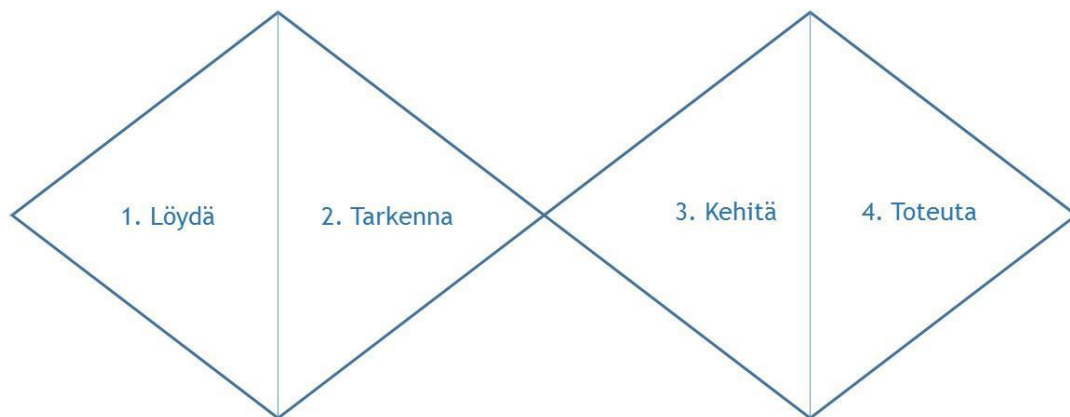
Tuulaniemi (2011) jakaa asiakkaan arvon muodostumisen pyramidimaisesti kolmeen tasoon: toimintaan, tunteisiin ja merkityksiin. Toiminnan tasolla tarkoitetaan palvelun kykyä vastata asiakkaan funktionaaliseen tarpeeseen. (Tuulaniemi 2011, 74-75.) Tunnetasolla etsitään vastaavuutta tunnetason odotuksiin, eli miten hyvin konsepti sopii mielikuviin ja tuntemuksiin. Lisäksi tarvitaan empatiaa, jotta tunnistetaan käyttäjän piilevät asiakastarpeet. Piilevät tarpeet ovat tuotteelle asetettuja vaatimuksia tai uusia ratkaisuja, joita asiakkaat eivät välttämättä osaa edes haluta. (Miettinen 2011,

31.) Merkitystaso tarkoittaa kokemukseen liittyviä mielikuva- ja merkitysulottuvuuksia, unelmia, tarinoita, lupauksia, oivalluksia ja kokemuksen henkilökohtaisuutta (Tuulaniemi 2011, 75).

4.2 Palveluprosessi double diamond -mallin mukaisesti

Palvelumuotoiluun löytyy runsaasti erilaisia prosessimalleja. Yhteistä niille kaikille ovat laaja tiedonhankinta, yhteisöllinen ideointi, erilaisten mallien luominen ja testaus, analysointi ja uudelleen määrittely. (Ojasalo ym. 2018, 74.)

Palvelumuotoiluprosessia kuvataan usein niin sanotulla tuplatimanttimallilla. (Design Council 2018). Tuplatimanttimalli-kuvio visualisoi palvelumuotoiluprosessin, jossa vuorottelevat divergentit ja konvergentit vaiheet. Riippumatta suunniteltavasta tai kehitettävästä palvelusta, on tuplatimanttimalli yleisesti hyväksytty palvelumuotoiluprosessin etenemismalli. Tuplatimanttimalli jakautuu neljään eri osioon: löydä → tarkenna → kehitä → toteuta. (Design Council 2020.)



Kuvio 1. Tuplatimanttimalli-kuvio (Design Council 2020)

Palvelumuotoilun prosessin alkupäässä korostuu aina syvällisen asiakas- ja toimintaympäristöymmärryksen hankkiminen, toisin sanoen löydä-vaiheessa suunnitteluprosessi käynnistyy kokonaisuuteen laaja-alaisesti perehtymällä. Tähän vaiheeseen on syytä paneutua, sillä koko prosessi perustuu pitkälti asiakkaiden tilanteiden, tarpeiden, käyttäytymisen ja arvojen ymmärtämiseen. Ensimmäiseen vaiheeseen kuuluu asiakasymmärryksen hankkimisen lisäksi tiedonhankinta koko toimintaympäristöstä. Siksi ensimmäinen vaihe on nimetty ”*kartoita ja ymmärrä*”. Ensimmäisen vaiheen menetelmät keräävät laajasti faktatietoa ja pyrkivät syvällisesti ymmärtämään ihmisten käyttäytymistä, arvoja ja piileviä tarpeita. Tässä vaiheessa metodi perustuu olemassa olevaan tietoon ja on aikaan ja paikkaan sidottu. Esimerkkejä kyseisen vaiheen metodeista ovat etnografia, haastattelut ja toimintaympäristön analyysi. (Ojasalo ym. 2018, 74-75.)

Toisessa *tarkenna*-vaiheessa hankitun tiedon ja ymmärryksen pohjalta ideoidaan uusia ratkaisuja luovasti ja yhteisöllisesti. Siksi toinen vaihe on nimetty ”*ennakoi ja ideoi*”-vaiheeksi. Tässä vaiheessa hyödynnetään muun muassa erilaisia työpajoja ja osallistetaan sidosryhmiä. Työpajoissa ideoidaan esimerkiksi tulevaisuuden asiakasprofileja, luodaan palvelutarinoita ja elämyksellisiä palvelukokemuksia. Metodina voidaan käyttää ideointityöpajoja, trendikortteja, asiakasprofiilin kuvaamista, tarinan kerrontaa, ja näiden luonne on osallistuvaa, luovaa ja avointa toimintaa. *Tarkenna*-vaiheessa edellisen vaiheen löydöksiä teemoitetaan ja asetetaan tärkeysjärjestykseen. Vaiheen tavoitteena on luoda alustava toimeksianto kehitysvaiheen pohjaksi.

Ideointivaiheen jälkeen palvelua konkretisoidaan visualisoimalla ja rakentamalla palvelusta prototyypejä. Kolmatta *kehitä*-vaihetta kutsutaan ”*mallinna ja arvioi*”. Kehittämävaiheessa testataan visiota ratkaisusta, priorisoidaan ja seulotaan. Työkaluina voidaan käyttää kuvaamalla asiakaspolkuja, tutkimalla skenaarioita ja toimijakarttoja, ja jopa hyödyntämällä näytelmiä. Metodin luonne voi olla visuaalista, kokeellista tai stimuloivaa.

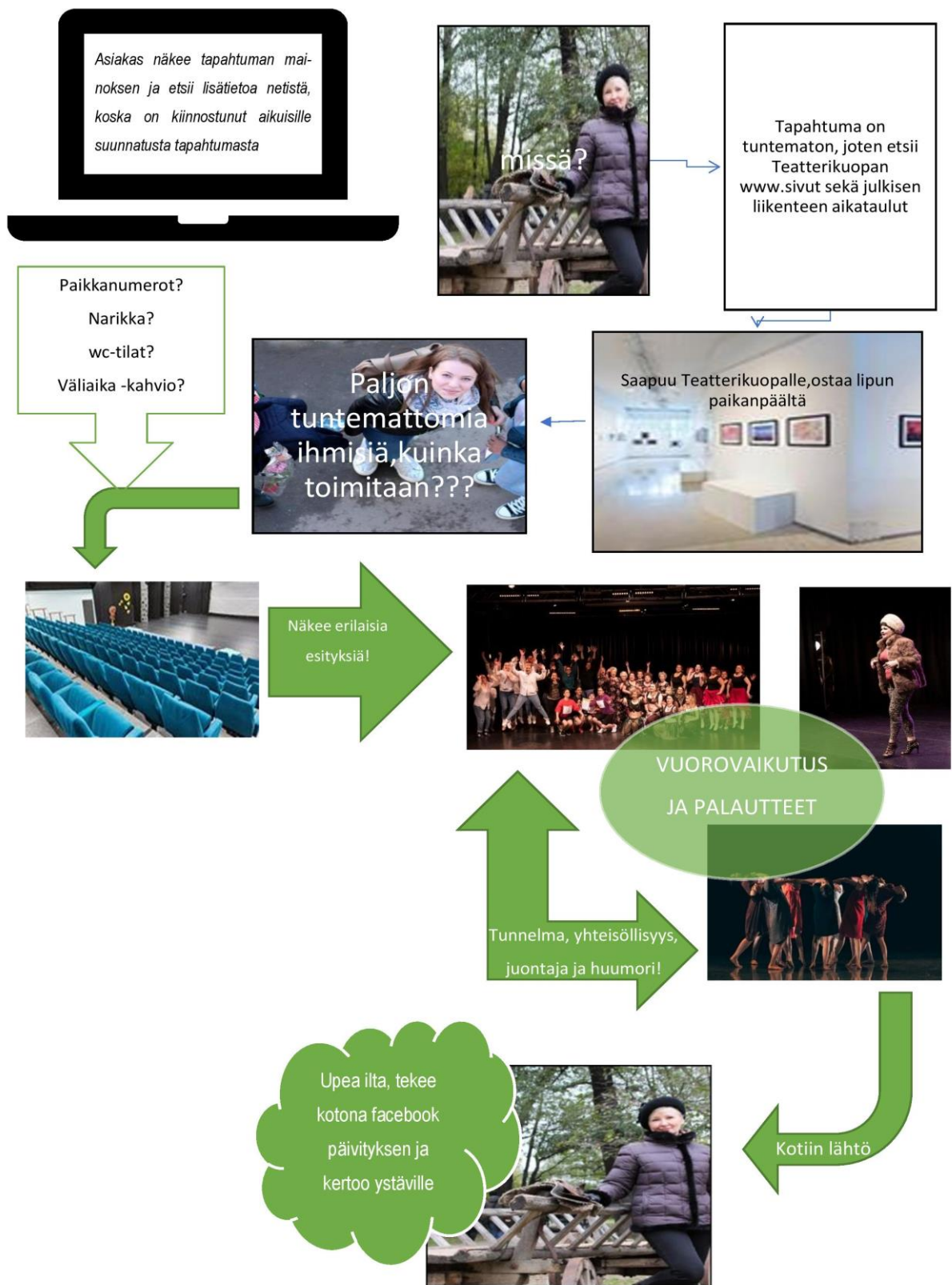
Palvelumuotoilun prosessi päättyy palvelun lopulliseen konseptointiin ja sen saattamiseen käyttöön. Neljättä *toteuta*-vaihetta kutsutaan ”*konseptoi ja vaikuta*”. Menetelmän luonne on visionääri- ja muutokseen tähtäävä, ja tämän vaiheen menetelmiä voivat olla visiointi, palvelukuvaus ja lupaus, canvas, blueprint sekä roolitukset. Tässä viimeisessä vaiheessa toimitetaan lopullinen tulos: palvelukokonaisuus viimeistellään, lopullinen versio tuotetaan ja lanseeraus suunnitellaan. Palvelun siirryttyä käyttöön varmistetaan, että palautteet huomioidaan ja palvelun jatkekehitys turvataan. (Ojasalo ym. 2018, 74-75.)

4.3 Virta-katselmuksen palvelupolku ja asiakasprofiilit

Asiakkaan prosessista palvelumuotoilussa käytetään termiä palvelupolku (customer journey). Palvelupolku kuvaa asiakkaan kokemat palvelun vaiheet alusta loppuun saakka tuoden uuden ulottuvuuden toiminnan prosessien kehittämiseen. Palvelupolussa kuvataan asiakkaan toiminnot, rationaaliset ja emotionaaliset tarpeet ja palveluun liittyvät tunteet. Palvelupolku koostuu palvelutuokiosta ja kontaktipisteistä. (Ojasalo ym. 2018, 73-74.)

Alla on kuvattu kevään 2019 Virta-katselmuksen nykyinen palvelupolku (kuvio 2) asiakkaan näkökulmasta. Kuvauksessa esitellään tapahtuman palvelun vaiheet ja kontaktipisteet, joilla osoitetaan kehittämiskohteita, kuten tiedotus, lipunmyyntipisteet, julkinen liikenne, aulatilat ja palautemenetelmät.

Kysyntä kasvoi jo ensimmäisen Virta-katselmuksen jälkeen, toisin sanoen tammikuussa 2020 kysyttiin jo tapahtuman aikatauluista ja ilmoittautumismahdollisuudesta, ja edelleen tapahtumaa kehitetään tavoitteellisesti huomioiden aikaisemmin luvussa 4.2 esille tuotuja palvelumuotoiluprosessin kehitystyökaluja.



Kuvio 2. Virta-katselmuksen palvelupolku-malli

Hankittu asiakasymmärrys kiteytetään rakentamalla asiakasprofiileja, jotka ovat tyypillisesti kerättyyn tietoon pohjautuvia fiktiivisiä henkilökuvia. Ne kuvaavat asiakkaiden käyttäytymistä, motiiveja ja tarpeita. Palvelumuotoilussa asiakasprofiilit ovat arvokas työkalu, jonka avulla palvelua on helpompi ideoida aidosti asiakkaan näkökulmasta. Asiakasprofiilien rakentamiseen on hyvä kytkeä ennakkointia ja sen pohjalta tulevaisuuden asiakasprofiileja. (Ojasalo ym. 2018,77.)

Seuraavaksi on kuvattu kaksi erilaista Virta-katselmuksen asiakasprofiilia. Kuvauksessa on osittain sovellettu haastattelumateriaalia, toisin sanoen asiakasprofiilikuvaukset ovat osittain fiktiivisiä ja osittain haastattelun pohjalta henkilöistä, jotka osallistuivat kevään 2019 Virta-katselmukseen. On hyödyllistä luoda profiilit erilaisista epätyypillisestä asiakkaasta, jolloin se auttaa ottamaan huomioon myös hyvin erilaisia näkökulmia ja erilaisia vaihtoehtoja kehittämistyössä (Ojasalo ym. 2018, 77). Alle olevissa profiilikuvauksissa (kuvat 3 ja 4) onkin otettu huomioon nuori esiintyjä ja vanhempi katsoja. Molemmat ovat erittäin tärkeitä ja huomioon otettavia asiakkaita Virta-katselmuksen yhteydessä.

<p>NIMI & IKÄ Oona Turtinen 25-vuotias</p>	
<p>AMMATTI Työtön, ylioppilas, tähtää yliopistoon opiskelemaan, aktiivinen tanssinharrastaja</p>	
<p>PERHE Yksin asuva, sinkku, poikaystävä</p>	
<p>ASUINPAIKKA Oulu, Ylikiimingin kaupunginosa, matkaa keskustaan 25 km</p>	
<p>HARRASTUKSET & KIINNOSTUKSET</p> <p>Oona on innokas tanssinharrastaja. Nyt kun hän on työttömänä, olisi hänellä aikaa harrastaa tanssia vaikka joka ilta, mutta talous ei anna myöten, ja siksi Oona osallistuu aktiivisesti yhdistystoimintaan ja pyrkii hyödyntämään yhdistyksen aktiviteetteja. Hän toimii myös aktiivisesti yhdessä tanssikoulussa, eikä ole paljon esiintynyt, mutta tykkää esiintymisestä. Tanssiharrastus kohottaa itsetuntoa ja sieltä saa paljon uusia ystäviä. Luontoliikunta on myös Oonalle tärkeää, vuosittain hän käy patikoimassa ja hiihtämässä Lapissa. Oona on erittäin innokas kulttuurinharrastaja, ja hän käy paljon teatterissa, elokuvissa ja konserteissa.</p>	

Kuvio 3. Virta-katselmuksen asiakasprofiili kuvaus 1

<p>NIMI & IKÄ Paula Tiitto 62-vuotias</p>	<p>PERHE Naimisissa, 2 aikuista tytärtä, 2 lastenlasta</p>	<p>AMMATTI Eläkkeellä, ex-tutkija Aktiivinen kulttuurinkuluttaja, rakkain harrastus tanssi</p>
--	---	---



<p>ASUINPAIKKA Oulun keskusta, ei omista autoa, käyttää paljon julkisia kulkuneuvoja</p>

<p>HARRASTUKSET & KIINNOSTUKSET Paula on alkanut harrastamaan tanssia, kun lapset kasvoivat ja itselle jäi aikaa. Hän on osallistunut useampien tanssikoulujen tarjontaan ja seuraa paljon muutakin kulttuuria. Paula on ollut mukana useissa tanssikilpailuissa ja kokee että ikäistensä kohderyhmää on vaikea löytää, hän haluaisi vielä kilpailla ja esiintyä. Kuitenkin luova tanssi on tullut yhä tärkeämmäksi. Puutarhanhoito on hänen lempipuuha ja hän on myös aktiivinen sosiaalisessa mediassa, sieltä hän löytää paljon uusia virikkeitä. Ei liiku mielellään keskustan ulkopuolella.</p>

Kuvio 4. Virta-katselmuksen asiakasprofiili kuvaus 2

5 HAASTATTELUTULOSTEN ESITTELY

Tässä luvussa analysoin keräämäni haastattelumateriaalia. Suorat lainaukset ovat haastattelu-materiaalia, ja lisäksi kerron omin sanoin miksi ja mitä tavoitteita haastatteluilla pyrittiin selventämään. Lopuksi analysoin myös kirjattua materiaalia, mitä kirjattiin ylös yleisön, arvioitsijoiden ja toisten esiintyjien puheenvuoroista.

Virta-katselmuksen jälkeen valitsin haastateltavakseni kaksi koreografiaa, yhden esiintyjän ja yhden katsojan. Analyysissä olen nimennyt haastateltavat seuraavasti: koreografi 1. ja koreografi 2., esiintyjä 1., katsoja 1. Haastattelukysymykset olivat puolistrukturoituja ja kysymykset esitettiin avoimesti antaen tilaa myös kysymysten ulkopuolisille asioille. Kysymykset oli laadittu lomakkeelle ja myös vastaukset saatiin lomakemuodossa. Lisäksi syvähaastattelin yhtä katsojaa henkilökohtaisesti, koska kyseisellä katsojalla oli laaja kokemus erilaisista tanssitapahtumista ja -kilpailuista. Haastattelujen tavoitteena oli selventää, kuinka osallistujat ja katsojat kokivat Virta-katselmuksen, miten tapahtumaa tulisi kehittää ja onko tapahtumalle kysyntää jatkossakin. Seuraavissa alaluvuissa analysoin asettamieni kysymysten vastauksia?

5.1 Katselmuksesta kiinnostuminen

Usealle osallistuvalla ryhmällä tapahtuman ajankohta oli sopiva, sillä kevätkausi oli päättymäislään ja esiintymistilaisuuksia ei ollut tarjolla. Ainoaksi esiintymistapahtumaksi saattoi jäädä oman koulun kevätnäytös. Useimmat aikuisryhmät eivät osallistu oman tanssikoulun kevätnäytöksiin yhdessä lasten ja nuorten ryhmien kanssa. Kiinnostusta herätti myös nähdä toisia aikuisryhmiä ja kuulla palautetta toisen tanssilajin edustajilta.

Esiintymiskokemusta oli tulossa vain yhdestä loppunäytöksestä, joten Virta- tanssikatsel-mus tuli hyvään saumaan. Oppilaat olivat harjoitelleet useamman tanssin, mutta se missä ne olisi esitetty oli rajallinen. Virta- tanssikatselmuksessa tarjosi tanssiryhmälle hyvän mahdolli-suuden esiintyä. (Koreografi 1).

Teatterikuoppa oli osalle ryhmistä entuudestaan tuttu paikka, joten heidän oli helppo tulla paikalle. Ryhmistä osalla ei ollut Teatterikuopasta minkäänlaista käsitystä, ja heille tapahtumapaikka toi positiivisen yllätyksen. Useimmat ryhmät eivät olleet kiinnostuneita osallistumisesta kilpailuihin, ja siksi tapahtuma herätti kiinnostusta, koska sitä ei markkinoitu kilpailuna. Heitä kiinnosti katselmuksen konsepti. Oulun kaupungissa on pulaa esiintymispaikoista, ja harrastajatanssiryhmät jäävät usein hyvien esiintymistilojen ulkopuolelle. Tieto siitä, että tanssiryhmä pääsee esiintymään oikeaan teatteritilaan, herätti myös osallistujien kiinnostuksen. Tämä oli samalla mahdollisuus päästä näyttämään kevään aikana harjoiteltua esitystä. Näin ollen esitys saattoi olla jopa kevään ensiesitys.

Kiinnostusta herätti myös tilaisuuden järjestelyt ja markkinoinnissa esille tuodut yhteisöllisyys ja vuorovaikutus ja se, minkälaisia muita esityksiä olisi odotettavissa. Koska tapahtuman tanssiympäristö ei ollut tuttu ympäristö, kuten oman koulun kevätnäytöksessä, tapahtuma koettiin uudeksi ja erilaiseksi.

Markkinoitu tilaisuuden rentous ja välittömyys houkuttelivat. Markkinointi oli osittain onnistunut, koska tapahtuman kuvaus herätti jo useimpien kiinnostuksen, mutta vahvimmin kiinnostuksen herätti mahdollisuus esiintyä. Aikuiset toivoivat tilaisuuksia ja mahdollisuuksia esiintyä toisten aikuisten joukoissa.

5.2 Tapahtuman suhde ennako-odotuksiin

Lupaus vuorovaikutteisesta ja yhteisöllisestä tapahtumasta oli vaikuttanut osallistujien ennako-odotuksiin. Tapahtuma oli jopa ylittänyt odotukset, ja rennon tunnelman luominen ja yhdessä tekeminen onnistui hyvin. Kaikki nauttivat omasta esityksestä, sillä Virta-katselmusta ei koettu kilpailuna.

Tapahtuma vastasi ennako-odotuksia ja enemmänkin. Pienimuotoinen tilaisuus oli rento ja ilmapiiri suopea ja kaikkia hyväksyvä. Esitykset olivat hyviä ja asenne tilaisuuden järjestämiselle oli aito ja kaikkia huomioiva; tanssijat ja katsojat. (Katsoja1)

Heillä, jotka olivat ensikertalaisia tapahtumaosallistujia, ei ollut ennako-odotuksia, joten he eivät myöskään kokeneet ikäviä yllätyksiä. Järjestäjät saivat erittäin positiivista palautetta tapahtumasta

ja vahvistuksen siitä, että tapahtumalle oli kysyntää. Niin esiintyjät kuin katsojatkin kehuivat tunnelmaa ja ilmapiiriä. Tapahtuma oli sopivan pienimuotoinen, ja jokainen ryhmä tunsi saavansa aikaa palautteelle. Osallistujat kokivat, että kaikki otettiin huomioon tasavertaisesti, ilman vastakkainasettelua. Kaikki nauttivat tekemisestään. Lupaukset tapahtumasta toteutuivat: rento esiintymiskemus, kannustava palaute, mahdollisuus nähdä muiden aikuisharrastajien esityksiä ja työpajoihin osallistuminen.

5.3 Tapahtuman kehityskohteet

Tutkimuksen tavoitteena oli löytää tapahtumaa kehitettäviä toimintoja, ja tämä kysymys toi esille selkeitä kehityskohteita. Tammikuussa 2019 päätettiin järjestää Virta-katselmus ensimmäistä kertaa saman vuoden huhtikuussa, ja koska järjestelyaika jäi lyhyeksi, vaikutti se tiedottamiseen. Tämä vuoksi moni ryhmä ei päässyt osallistumaan näin nopealla aikataululla, sillä heillä oli jo omat kevätesitykset sovittu. Virta-katselmus oli uusi tapahtuma, eikä siitä ollut tiedotettu tarpeeksi ennakoon.

Toinen esille tullut kehittämiskohde oli oheisohjelmiston aikataulu. Arvioitsijoiden päätöstä odotettiin suhteellisen pitkään, joten odottamisen sijaan olisi voinut olla tarjolla työpaja tai vaikkapa aiheeseen liittyvä luento. Palautetta saatiin myös juontajan aktiivisesta toiminnasta. Juontaja loi rennon tunnelman, mutta toisaalta yksi vastaajista koki ahdistavaksi sen, että juontaja kierteli mikrofonin kädessä kyselemässä yleisön mielipiteitä. Yleisesti toivottiin, että seuraavalla kerralla yleisöä olisi enemmän. Myös järjestäjät toivoivat, että tapahtuma tulisi tunnetummaksi ja että sekä yleisöä että osallistujia tavoitettaisiin hiukan enemmän. Tavoitteena ei kuitenkaan ole massatapahtuma. Jatkossa tullaan huomioimaan osallistujamäärät, sillä aikaa palautteille ja keskusteluille järjestetään tulevaisakin tapahtumissa.

5.4 Työpajojen merkitys

Aikaisemmassa luvussa 3.4 kerroin omasta osallistumisestani ammatillisen täydennyskoulutuksen, paritanssilaboratorioon, josta sain myös virikkeitä kehittää Virta -katselmuksen työpajoja. Tutkimuksessa tarkastelen työpajojen pedagogista merkitystä, työpajojen tarpeellisuutta sekä sitä, miten

työpajat toimivat tapahtuman yhteydessä. Palautteista voidaan päätellä, että työpajojen aikataulu ei sopinut kaikille. Osalle ryhmistä omat valoharjoitukset olivat esteenä osallistua työpajoihin tai he eivät kiinnittäneet huomiota työpajatarjontaan. Jälleen ilmeni, että paremmalle tiedottamiselle ja jäsentämiselle olisi tarvetta, mikäli halutaan kehittää myös oppimisprosessia. Palvelumuotoiluprosessia voidaan hyödyntää jatkossa myös näissä kontaktipisteissä. Pedagogisesta näkökulmasta katsoen tapahtuman rikkautena ovat erilaiset työpajat ja ne ovat myös Virta-katselmuksen selkeä kehittämiskohde. Työpaja voisi olla myös luentotyypinen sisältäen esimerkiksi tanssihistoriaa, ravintotietoa tai kehonhuoltoa. Tarjolla olleet työpajat koettiin hienoksi lisäksi kokonaisuuteen.

5.5 Tapahtumapaikan tekniikka ja aikataulu

Tapahtumapäivä alkoi aamupäivästä kello kymmenen, jolloin ensimmäiset ryhmät kokoontuivat valoharjoituksiin. Päivä oli aikataulutettu siten, että osa ryhmistä harjoitteli kello 10.00-12.00, ja kello 12.00 alkoivat työpajaopetukset, kun taas samaan aikaan toisilla ryhmillä oli samaan aikaan valoharjoitukset. Päätapahtuma eli näytös aloitettiin kello 14.00. Osalle esiintyjistä päivästä tuli pitkä, mutta ei pitkästyttävä, sillä toimintaa ja mielenkiintoista keskustelua riitti koko ajaksi.

Harjoitteluun oli ihan hyvin aikaa ja esiintymisaikataulu oli sopivan tiivis, mutta liian kiire ei tullut missään vaiheessa. Tekniikka toimi moitteettomasti. Vessoihin oli välillä ruuhkaa ja takahuonetilat kävivät ajoittain ahtaaksi, mutta onneksi siellä ei tarvinnut viettää kovin paljon aikaa eli näistäkin selvittiin. (Esiintyjä 1)

Teatterikuoppa esiintymistilana on tunnustettu hyväksi, etenkin tanssille ja teatterille. Tila on toimiva, ja kulkemiset näyttämöverhojen välissä ja niiden takana onnistuvat hyvin. Valotekniikka on toimiva, vaikka kalustoa ei ole kovin paljon. Teatterikuoppa tunnetaan matalan kynnyksen tapahtumapaikaksi, sinne on helppo tulla. Teatterikuoppa ei kuitenkaan ole suurien massojen tapahtumapaikka, sillä sosiaaliset tilat ovat suhteellisen pienet. Niin kutsuttu takahuone sisältää kaksi wc-tilaa, kaksi pukuhuonetta, yhden suihkuhuoneen ja pienen keittiön. Toisaalta näyttämötila on erittäin toimiva, joten se kompensoi takahuoneen pienet puutteet. Tilat toimivat hyvin enintään sadalle esiintyjälle, mutta katsomossa istumapaikkoja on 227, joten katsojia mahtuu enemmän.

Kaikki toimi hyvin olosuhteisiin nähden. Silloin lavalla sattui olemaan se näytelmäryhmäteatteripömpeli, joka pienensi lavaa ja häytti valoja. (Koreografi 2).

Tilassa oli suuri teatterilavastus, joka rajoitti jonkin verran tanssijoiden liikkumista näyttämötilassa, mutta se ei ollut haitaksi esiintymiselle. Valo- ja ääniteknikka toimivat moitteettomasti, ja juontaja sai aikaan rennon tunnelman, mikä kevensi pitkää päivää. Tanssiesityksiin kuuluvat musiikkiäänitteet oli toimitettu jo aikaisemmin äänivastaavalle, joten esitysten kulku toimi sujuvasti. Valoharjoituksiin oli varattu puolituntia ja siinä ajassa saatiin luotua jokaiselle tanssille oma tunnelma. Visuaalisuus on oleellinen tunnelman luoja esittävässä taiteessa. Esiintyjät olivat panostaneet puvustukseen, ja valojen ja pukujen visuaalisuus tukivat toisiansa.

5.6 Tapahtuman jatko ja kehittäminen

Tässä luvussa tarkastelen tapahtumalle asetettuja tavoitteita ja sitä, ovatko tavoitteiden asettamisella saavutettu rakentavia muutoksia. Tutkimuksen alkuvaiheessa pohdin, onko aikuisille tanssiharrastajille suunnatulle tapahtumalle kysyntää ja kuinka tapahtumassa voisi toteutua yhteisöllisyys ja vuorovaikutus. Tutkimuksen aikana lähtökohdaksi nousi tapahtuman uudistukset ja mitkä ovat mahdolliset muutokset. Edellä mainittuja asioita tutkin myös palvelumuotoilun näkökulmasta. Tässä opinnäytetyön luvussa 4 toin esille palvelumuotoilun tapahtuman kehittämisvälineenä, ja tuotantotiimi tulee soveltamaan palvelumuotoilua seuraavan Virta-katselmuksen kehittämisprosessissa.

Todellakin toivon, kyllä tällaiselle tapahtumalle on Oulussa paikkansa. Mitä olen aikuisopilaita tanssikouluissa opettanut ovat he aika pelokkaita osallistumaan esityksiin. Tällainen leppoinen tunnelmatapahtuma auttaa varmasti aikuisia esiintymään enempikin. Yhteisöllisyys on aina hyvästä. Kiitos, että järjestätte tällaista. (Koreografi 1.)

Yhteisöllisyyden tunne luo turvaa, ja positiiviset kokemukset toimivasta vuorovaikutuksesta luovat hyvän pohjan uudella osallistumisella vastaavanlaiseen tapahtumaan. Lisäksi esiintyvät aikuiset kaipaavat turvallista ja rentoa ilmapiiriä, jotta esiintymisjännitys laukeaa. Turvallisuutta luo myös

se, kun esitystilan valo- ja äänitekniikka toimii, näin aikuiset voivat myös nauttia esityksestä. Katselmus on hieno mahdollisuus harrastajatanssijoille esiintyä yleisön edessä ja saada rakentavaa palautetta sekä nähdä toisten aikuisten esityksiä.

Toivon todella, että tapahtumaa järjestettäisi uudelleen. Se voisi profiloitua juuri harrastajien omaksi tilaisuudeksi ilman kilpailun tuomia paineita. Se antaisi harrastukselle tavoitteellisuutta ja tanssijoille mahdollisuuden kehittymiseen lämpimässä, suopeassa ja hyväksyvässä ilmapiirissä. (Katsoja 1)

Tanssin moninaiselle ilmaisulle on aina tilaa. Viikkoharrastamisen, kilpailemisen tai performanssien tekemisen ohelle voidaan rakentaa tilaisuuksia, joissa yhdistyvät yhteisöllisyys ja vuorovaikutus. Näin luodaan hyvinvointia sekä mielelle että keholle. Virta-katselmukselle asetettuna tavoitteena on kehittää kokonaisvaltainen tapahtuma aikuisille. Havaintojen ja palautteiden perusteella tapahtumatoimintaa jatketaan ja kehitetään.

5.7 Esitysten palautteet

Tässä luvussa esittelen palautteita siitä, mitä yleisö, arvioitsijat ja toiset esiintyjät kommentoivat ääneen. Tapahtumatoimihenkilöt (2) kirjasivat kommentit ja kirjoittivat niistä tiivistelmän. Tässä tekstissä tuon esille tiivistetysti katselmuksessa annettuja palautteita. Mainitsen esityksen nimen, ja analysoin palautteet ottaen huomioon myös omat muistiinpanot sekä yleisön reaktiot. Palautetta antoivat paikalla olleet kolme arvioitsijaa, jotka olivat taiteen ammattilaisia: musiikinopettaja, tanssinopettaja ja teatteritaiteen opettaja, sekä lisäksi yleisö ja toiset esiintyjät. Keskustelu oli avointa, ja tilaisuuden juontaja houkutteli myös yleisöä kommentoimaan. Palautteen antaminen poikkesi yleisestä tavasta saada palautetta, sillä välittömästi oman esityksen jälkeen esiintyvä ryhmä istuutui lattialle ja jäi kuuntelemaan heille suunnattua palautetta.

Palautetilanteessa esiintyjät olivat vielä jännitystilassa, kun adrenaliini virtasi vielä veressä, joten palautteen kuuleminen saattoi mennä ohi keskittymiskyvyn herpaannuttua. Päälimmäisenä kuitenkin jäi muistiin leppoisa tunnelma. Esiintyjät olivat tyytyväisiä saadessaan myöhemmin palautteen kirjallisesti. Myös esiintyjien oli mahdollista osallistua palautekeskusteluun.

Kukin arvioija kertoi ääneen omat kommenttinsa esityksistä ja ne kirjattiin ylös. Juontaja antoi puheenvuoroja sekä arvioijille että yleisölle. Kaikki halukkaat saivat sanoa mielipiteensä.

What makes human

Koskettava. Teoksessa aisti liikkeen sitkeyden, rauhan ja monikerroksellisuuden.

Liikkeillä kerrotaan asia, ei vain kasvojen ilmeillä. Teoksessa oli loistava asemointi, pieni ryhmä täytti koko tilan. Upeaa parityöskentelyä. (esitys nro 1, tiivistetty palaute)

Tapahtuman aloitti nuorten aikuisten duoryhmä nykytanssiteoksellaan. Palauteiden mukaan esiintymistila täyttyi kahdella tanssijalla, joten duo onnistui saavuttamaan oleellisen tanssin elementin eli tilankäytön. Tanssijat luottivat omaan liikeilmaisuunsa. Näin alkoi ensimmäinen tapahtuma, rauhallisella esityksellä aistit herättäen.

Juontaja elävöitti tunnelman astuttuaan sisään näyttämötilaan. Hän otti heti yleisön haltuun piristävällä otteellaan samalla puhuen hiukan huonosuomi, kantaen upeasti karvahattuaan ja leopardihousujansa, sekä kävellen todella korkeilla korkokengillä. Yleisöllä, kuten ei myöskään arvioitsijoilla, ollut tiedossa ennakoon keitä tanssijat olivat tai kuka oli koreografi. Tilaisuudessa juonnettiin vain esityksen nimi ja kerrottiin hieman tanssin sisällöstä sekä tanssilajista. Näin haluttiin toimia, jotta kenelläkään ei olisi mitään ennako-odotuksia esityksen suhteen. Tapahtumatoiminta oli reilua ja tasa-arvoista.

Elämää on!

Erinomainen aloitus – tanssijat tekivät itse musiikkia / taputukset. Hyvät siirtymät asemoinnista toiseen. Tanssiteos oli sopivan tasoinen juuri tälle ryhmälle, toisin sanoen koreografia oli selvästi luotu kyseiselle ryhmälle. Ihanaa energiaa ja jaettu yhteinen ilo – Elämää On! (esitys nro 2, tiivistetty palaute)

Toinen esiintyjäryhmä toi tapahtumaan upean yhteisöllisyyden tunteen. He sulautuivat hienosti esiintyjäkaartiin edustaen tapahtuman senioriluokkaa. Tämä teos osoitti, että oppiminen, tanssiminen ja taiteen tekeminen ovat elinikäisiä asioita eivätkä ne pysähdy tiettyyn ikään, vaan jatkuvat ihmisissä luoden uutta energiaa ja iloa. Esitys luokiteltiin liikunnalliseen tanssiin ja taustaorganisaationa toimi paikallinen naisvoimisteluryhmä.

Samaa iloa ja energiaa oli havaittavissa myös kolmannessa esityksessä, joka edusti aikuisten katusanssin tyyliä. Kyseinen ryhmä innoitti yleisöä ja arvioijia tanssimaan mukana. Ominaista tälle

tyylilajille on saada aikaan tanssin hyvinvointivaikutuksia niin mielelle kuin keholle: ilo, mielihyvä ja syke nousevat ja rytmin kautta kehittyvät sekä taitotaso että kehon tasapaino.

Wibe

Tämä teos oli tuotu selvästi harjoitussalista näyttämölle, ryhmä osasi ottaa heti yleisökontaktin. Tanssissa hehkui ilo ja valo. Soolo-osuudet olivat mielenkiintoisia ja upeita. Olisi mieli tehnyt mennä mukaan tanssimaan! (Esitys nro 3, tiivistetty palaute).

Seuraavan esityksen tyyliä oli ilmoitettu Tribal. Tribal dance fusion perustuu erilaisten eksotisten ja modernien tanssimuotojen sekoitukseen. Se on maaginen yhdistelmä, joka sisältää eri kehonosien liikkeiden täsmällistä erittelyä, tarkkoja aksentteja ja pehmeiden liikkeiden suloutta.

Tanssikouluissa Tribal määritellään heimotansseihin ja se on juontanut juurensa itämaisestä vatsatanssista. Erityyppisiin heimotansseihin kuuluvat klassinen intialainen tanssi, seremoniallinen tanssi, kansantanssi, juhlatanssi ja pyhä tanssi. Seremoniallinen heimotanssi on erittäin suosittu tanssimuoto yhteisöjen keskuudessa. (Tribaltanssikeskus 2020.)

Trail

Mystinen ja jännitteitä luova teos, tavallaan "kiusaa yleisöä" läpi teoksen kulkevalla jännitteellä. Teoksella houkuteltiin shamaanimaailmaan, jossa naisellisuus oli voimavarana. Eri-tyyppiset puvustukset ja maskeille.

Teos oli liikelähtöinen, ensin lavalle, sitten musiikki ja lähti viemään tarinalla yhdestä toiseen eteenpäin. Ilmaisullinen, rajoja rikkova, uusi maailma itämaisestä tanssista. Ylpeästi ja rohkeasti kannoitte asuja ja keho pelasi! (Esitys 4, tiivistetty palaute).

Kyseinen ryhmä oli panostanut puvustukseen ja maskeeraukseen, ja siitä ryhmä sai kiitosta sekä yleisöltä että arvioitsijoilta. Useimmat palautteenantajat kertoivat näkevänsä ensimmäistä kertaa kyseistä tyyliä. Ryhmä sai tapahtuman innovatiivisimman teoksen maininnan ja näin ollen teos palkittiin.

Tapahtumassa nähtiin myös paritanssigenreä. Harvinaisempaa tyyliä tanssiesityksistä edusti Lindy Hop. Lindy Hop on afroamerikkalainen paritanssi, joka kehittyi 1920-luvulla mustien keskuudessa Amerikassa ja sitä tanssittiin swing-musiikin tahtiin. Amerikan kansallistanssiksi kutsuttu Lindy Hop oli varsinainen muotivillitys vuosina 1935-1940, jolloin tanssi kehittyi ammattimaiseksi

estradiiviteeksi New Yorkin Harlemissa. Swing-musiikin jäätyä muun viihdemusiikin jalkoihin 1950-luvulla Lindy Hop unohtui suurelta yleisöltä vuosikymmeniksi. Lindy Hopin uusi tuleminen Euroopassa alkoi 1980-luvulla Ruotsista. Muutamat asiasta innostuneet ruotsalaiset tanssijat alkoivat etsiä swing-tanssin juuria. Ruotsista tyyllilaji rantautui myös Suomeen 80-luvun lopulla. (Swing team 2020.)

Lindy Hop mainittiin iloiseksi, nopeaksi ja leikitteleväksi sekä erittäin viihteelliseksi esitykseksi. Yleisön palautteista ilmeni tyyllilajin olevan harvemmin nähtyä vastaavanlaisissa tapahtumissa. Yksi tapahtuman tavoitteista jälleen toteutui: tapahtuma on kaikille avoin lajista riippumatta, myös paritanssiesityksien on mahdollista osallistua Virta-katselmukseen.

White hands

Teos vei tunnelman 30-luvun elokuviin. Liike oli nopeaa, iloista ja leikittelevää. Katutanssiin pohjautuu Lindy Hoppiin, kuten tässäkin haetaan näyttävyyttä akrobatialla. Odotettu soolo-osuus tuli juuri oikeaan aikaan. Nopeat jalat ja vaikeaa liikettä, mutta ryhmä onnistui, olivat taitavia lajissaan. Hienoa työtä ja loppuun asti hiottu! (Esitys 5, tiivistetty palaute)

Óle

Tässä teoksessa perinteinen baletin kurinalaisuus oli rikottu ja sei herätti teoksen mielenkiinnon. Loistavaa tilankäyttöä ja suurkiitos 100%:sta rooliin uppoutumisesta. Olitte espanjalaisia!

Liikemateriaali sopi tälle ryhmälle, jopa aikuiset liitelivät lavalla. Upeaa huijausta – teos onnistui viemään katsojan määrittämättömälle alueelle: balettia- espanjalaista tanssia - mitä? Tässä rikottiin rajoja, innovatiivisuus oli aistittavissa.

Vahvaa musiikin tulkintaa ja tuo ryhti – häikäisevää! (Esitys 6, tiivistetty palaute)

Klassinen baletti oli tutumpi laji sekä yleisölle että arvioijille. Balettiesityksen teema oli espanjalaisuus ja lisäksi puvustus tuki espanjalasteemaa. Tanssijoitten roolit oli hyvin harjoiteltu ja vahva ilmaisuvoima välittyi, josta ryhmä saikin kiitosta. Baletille ominainen piirre, hyvä ryhti, herätti huomiota.

Audition scene from musical chorus line

Musikaalitanssissa tarina tuodaan esille ja tässä kaikki roolit ja hahmot näkyi selvästi. Eri tanssityylit erottautuivat. Tanssijat olivat taitavia tekemään vaihtoja tyylistä toiseen.

Lipsynkkaus on nyt kuuminta hottia- tämäkin oli ajanhengen mukaista. Viihdyttävä ja taitava tanssia. Hyvä kun tanssijoille annettiin soolohetkiä.

Esityksestä jäi hyvä mieli ja tämä teos sopi erinomaisesti tapahtuman päätösnumeroksi. (Esitys 7, tiivistetty palaute)

Tapahtuman viimeinen esitys, joka kertoi musikaaliesityksen pääsykokeesta, edusti eri tyyllilajien kirjoa. Tanssijat saivat palautetta monipuolisuudesta ja monitaiteellisesta tyylistään. Esitys toi yleisölle tuulahduksen suuresta maailmasta.

5.8 Analyysin yhteenveto

Tässä alaluvussa analysoin haastattelujen ja havaintojen tuloksia. Luvun lopussa esittelen yhteenvedon tapahtumasta soveltaen SWOT-analyysia (taulukko 1). SWOT-analyysi on nelikenttämenetelmä, jossa kirjataan ylös analysoidun asian vahvuudet, heikkoudet, mahdollisuudet ja uhat. Analyysi on kahden ulottuvuuden kuvaama nelikenttä. Vasemmalla kuvataan myönteiset sisäiset vahvuudet ja alapuoliskolla ulkoiset mahdollisuudet. Neliön oikealla puolella kuvataan ylhäällä sisäiset heikkoudet ja alapuolella ulkoiset uhat. (Opintokeskus Sivis 2020.)

Ennakkomarkkinoinnilla oli suuri merkitys ihmisten ennako-odotuksiin, vaikkakin ensimmäisen kerran järjestettynä tapahtuma ei tavoittanut kovin paljon osallistujia tai katsojia. Miellyttävään ja onnistuneeseen tapahtumakokemukseen vaikuttaa hyvä ilmapiiri. Kun yleisö saadaan vapautumaan ja rentoutumaan, vaikuttaa se myös esiintyjiin vapautuneesti. Juontajaa oli tarkoituksellisesti pyydetty mukaan roolihahmona, *Nadjana*, esiintymään. Nadja oli rohkea, häpeilemätön ja innostunut ja hän rakasti etenkin kaikkia esiintyjä. Juontajan roolihahmo sai yleisön helposti mukaan ja salissa aistittiin vapautunut ilmapiiri. Yksi tapahtuman tavoitteista, hyvä vuorovaikutus, saavutettiin juontajan rennolla, innostuneella ja rohkealla asenteella. Tämä vaikutti tunnelmaan ja vuorovaikutukseen siten, että kilpailuasemaa ei ollut havaittavissa. Haastattelujen perusteella ennako-odotuksia saavutettiin ja jopa ylitettiin. Edellä mainitut tavoitteet kiinnostivat ihmisiä ja se herätti ihmisten kiinnostuksen osallistua tapahtumaan.

Selkeiksi kehittämiskohteiksi nousivat tiedottaminen ja tapahtuman markkinointi. Tapahtumaan kättiin enemmän sekä osallistujia että katsojia. Lisäksi kehittämiskohteeksi nousi myös työpajojen

aikataulutus. Työpajatoiminta ei vielä saanut tarpeeksi huomiota, vaikkakin ne koettiin hyvänä ja mielenkiintoisena lisänä tapahtumassa. Toisaalta työpajoja voisi kehittää myös siten, että järjestetään luentoja tapahtumaan liittyvistä aiheista. Aikaistamalla markkinointia ja tiedottamista tavoitetaan enemmän katsojia ja osallistujia vuorovaikutteiseen tapahtumaan. Lisäksi tämä toimintatutkimus sai lähtökohdan seuraavista ongelmista: tapahtuman kysyntä, tarvittavat muutokset ja kuinka kansalaisopisto voi olla tapahtuman mahdollistaja.

Useiden toiveiden ja palautteiden perusteella toimintaa kehitetään ja järjestetään tulevaisuudessaakin, sillä aikuisten tanssitapahtumalle on kysyntää. Virta-katselmuksen konsepti on erilainen verrattuna vastaavanlaisiin tapahtumiin. Tapahtuman yhteisöllisyyden tuomat positiiviset kokemukset tekevät siitä ainutlaatuisen. Palvelumuotoilun avulla voidaan tapahtumaa kehittää monesta eri näkökulmasta, joten palvelumuotoilua hyödynnetään tulevaisuudessa tapahtumissa, ja lisäksi palvelumuotoilun avulla löydetään uusia kehittämiskohteita.

Tapahtuman keskeiseksi anniksi nousi palautteet ja palautemenetelmät. Tuloksena saavutettiin tapahtuman tavoitteista yhteisöllisyys, tasa-arvo ja vuorovaikutus. Etenkin palautteet ja palautekeskustelut välittömästi esityksen jälkeen koettiin vuorovaikutusta kohottavaksi menetelmiksi. Kyseisellä menetelmällä esiintyjät saivat moniulotteista palautetta. Jälkeenpäin osallistujat saivat myös kirjallisen palautteen. Palautteet olivat erittäin kannustavia ja rakentavia, ja ne innostivat esiintyjä jatkamaan harrastustaan. Toisin sanoen palautteet olivat pedagogisesta näkökulmasta erittäin kehittäviä. Esiintyjät saivat myös avoimesti antaa palautetta toisille esiintyville ryhmille. Ryhmiä ei laitettu arvojärjestykseen, vaikka yksi ryhmistä sai innovatiivisimman esityksen maininnan, eikä negatiivista kilpailuhenkeä ollut havaittavissa. Saatujen palautteiden perusteella tapahtumalle toivottiin jatkoa.

Taulukko 1. Virta-katselmuksen SWOT-analyysi

<p>VAHVUUDET:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tiivis tiimityöskentely, yhteistyö ja yhteisöllisyys • teatterikuoppa oiva esiintymistila, ns. matalan kynnyksen paikka • edullisuus • rento ilmapiiri, josta kehittyy rohkeus ja luottamus 	<p>HEIKKOUEDET:</p> <ul style="list-style-type: none"> • markkinointi, tuntematon ja uusi tapahtuma • tiedotus: liian vähäistä ja myöhässä • työpajatoiminnan aikataulutus • tapahtuman aikataulutus
<p>MAHDOLLISUUDET:</p> <ul style="list-style-type: none"> • toimintamallina myös muille kansalaisopistoille, Oulu-opisto on mahdollistaja • tapahtuma löytää ensikertalaiset esiintyjät • antaa mahdollisuuden esiintyä ilman kilpailupainetta tai arvojärjestystä • hyvät yhteistyötaidot • ammatillinen toimintaote 	<p>UHAT:</p> <ul style="list-style-type: none"> • globaali pandemia pysäyttää tapahtuman • Teatterikuoppa lakkautetaan • syrjäinen sijainti • kilpailuhenkiset osallistujat valikoituvat pois

SWOT-analyysin pohjalta kehitetään uusi toimintastrategia ja uusi toimintasuunnitelma. Vahvuuksia ja mahdollisuuksia kehitetään ja heikkoudet käännetään uuden oppimisen myötä vahvuudeksi, ja uhat otetaan vastaan käyttäen vaihtoehtosuunnitelmia. Oulu-opiston tiimityöskentely jatkuu niin että tuotantotiimin kaikki jäsenet tutustuvat palvelumuotoilun mahdollisuuksiin, ja tapahtumatoimintaa kehitetään hyödyntäen palvelumuotoiluprosesseja. Edellä mainittujen menetelmien kautta saadaan vielä paremmin asiakkaat mukaan kehittämään tapahtumaa, ja tällä tavoin asiakaskeskeisyys säilytetään yhtenä tavoitteena. Jotta tapahtuma saadaan tunnetummaksi, varataan Teatterikuoppa tapahtumapaikaksi tulevia katselmuksia varten ja toimintaa vakinaistetaan. Palautekeskustelut ovat oleellinen osa tapahtuman henkeä ja eri taiteen ammattilaisia pyydetään arvioimaan tulevia esityksiä.

Tapahtumamalli esitetään muillekin kansalaisopistoille. Tehokkaammalla markkinoinnilla ja viestinnällä löydetään aremmatkin esiintyvät aikuiset, ja löydetään kaikille halukkaille esiintyjille mahdollisuus esiintyä. Tapahtuma tulee olemaan avoin kaikille tanssilajeille.

Vastuullinen järjestäjä, eli tuotantotiimi, ottaa vastuun työpajojen ja aikataulujen kehittämisestä. Striimausmenetelmää kehitetään mahdollisen pandemian vielä jatkuessa. Jos Teatterikuoppa lakautetaan, etsii tiimi uuden vaihtoehtoisen tapahtumapaikan. Yhteistyö Oulun kaupungin *Oulu2026*-hankkeen kanssa voi uusien tilojen löytämisen. Tehostamalla verkostoitumista kehitetään markkinointia, esimerkiksi innostamalla paikallisliikennettä mainostamaan tapahtumaa flashmob-tempauksilla. Lisäksi mahdollisimman useat Oulu-opiston taideharrastajat osallistetaan mukaan.

6 YHTEENVETO JA POHDINTA

Pohtiessani opinnäytetyöni aihetta, tiesin haluavani tutkia aikuisten tanssinharrastajien esiintymismahdollisuuksia näyttämöllä. Oulu-opistolla on paljon tanssitarjontaa myös aikuisille, mutta useimmat aikuisharrastajat eivät uskalla tai halua esiintyä. Oulu-opiston opettajilta usein tiedustellaan mahdollisuutta osallistua kurssille, vaikka ei haluta osallistua esitykseen. Oulu-opiston taidekoulun tanssinopetus tähtää esityksiin, ja tanssisalissa tehdyt harjoitukset ovat osa tulevaa tanssiesitystä. Aikuisille tavoitteet eivät ole vielä selvät, mutta niitä pyritään selkeyttämään tanssikurssien tuntikuvauksissa. Alkeiskurssille ilmoittautuneet saavat rauhassa kehittää omia taitojaan harjoitussalissa, ja kun on tarpeeksi harjoiteltu, innostuvat he kokeilemaan esiintymistä. Aikuisopetuksessa ei painoteta esiintymään, mutta siihen kyllä rohkaistaan, koska kyseessä on kuitenkin esittävän taiteen harrastaminen. Useat aikuisharrastajat ovat osallistuneet erilaisiin kilpailutapahtumiin, ja osa heistä myöntää omaavansa kilpailuvietin. Tässä opinnäytetyössäni kiinnostuin tutkimaan aikuisia tanssinharrastajia ja heille suunnattua tanssitapahtumaa.

Aikaisemmassa opinnäytetyössäni tutkin aikuisille suunnattua taiteen perusopetuksen opetussuunnitelmien vaikutuksia Oulu-opiston tanssitaiteen opetuksessa. Tässä opinnäytetyössä jatkan aloittamaani tutkimusta ja tutkin erityisesti aikuisten tanssiesityksen nykyisiä käytänteitä ja niiden muutostarpeita. Opettajan ominaisuudessa minua kiinnostaa myös tanssitapahtumien pedagoginen näkökulma. Minulla on laaja työkokemus tanssipedagogina Oulu-opistossa, joka kuuluu vapaan sivistystyön oppilaitoksiin. Tanssinvastaavana opettajana toimenkuvaani kuuluu tanssiopetuksen järjestäminen sekä erilaisten tanssinäytösten ja yhteistyöproduktioiden organisointi. Tutkimustyössäni hyödynsin omaa laajaa tanssialan asiantuntemusta.

6.1 Opinnäytetyön viitekehyksen ja menetelmien arviot

Vastaavanlaisen tapahtuman järjestämistä koskevan kokemuksen puuttuessa voidaan kehittämispainotteisen toimintatutkimuksen näkökulman valinta nähdä perusteltuna. Kyseessä ei siis ollut yksittäinen tapahtuma tai kilpailu, vaan halu tutkimuksella ratkaista, kuinka aikuisille suunnattua tanssitapahtumaa tulee kehittää, jotta saadaan aikaan muutoksia nykyisiin käytänteihin. Valittuani me-

netelmäksi toimintatutkimuksen mahdollisti se yhteistyön Oulu-opiston tuotantotiimissä. Tiimikouksien muistiot ovat osa tapahtuman viitekehystä. Katsoin työyhteisöäni ja tiimiäni hyödyttäväksi kehittää uuden tapahtumakonseptin kulttuurikehtoomme Teatterikuopalle. Tavoitteena oli organisoida asiakaslähtöinen kulttuuritapahtuma, joka osallistaa aikuiset tanssinharrastajat näyttämölle. Tutkimukseni lähtökohtia olivat yhteisöllisyys, vuorovaikutus ja elinikäinen oppiminen, joita käytin tutkimukseni tietoperustana. Toimintatutkimuksen tiedonkeruumenetelmiä ovat havainnointi, haastattelut, kyselyt ja dokumentointi.

Havainnoinnin muotoja ja luokitteluja on monia: suorat ja epäsuorat havainnoinnit, strukturoidut ja strukturoimattomat, inhimilliset ja mekaaniset havainnoinnit. Osallistuvasta havainnoinnista voidaan puhua, kun tutkija on fyysisesti läsnä tutkimustilanteessa. Siinä kuitenkin saattaa esiintyä ristiriitä, sillä tuttuus ja tutkijan mukanaolo tutkimuksessa saatetaan kokea ongelmalliseksi. Tutkijan vaikutusta tutkimustuloksiin kutsutaan reaktiivisuudeksi. Sillä tarkoitetaan tutkijan ja tutkimusasetelman vaikutusta tutkimuskohteeseen ja sitä kautta tutkimustuloksiin siten, että tulokset saattavat vääristyä. (Kananen 2014, 80.) Tutkiessani käytin osallistuvaa havainnointia paljon.

Tutkijana pyrin kuitenkin jakamaan havaintoni koko tiimin kanssa, ja näin tutkimustuloksiin saatiin monipuolinen näkökulma. Lisäksi toimintatutkimuksen lähtökohdat ja tutkimusasetelma ovat sellaisia, ettei reaktiivisuudella nähdä olevan merkitystä, sillä toimintatutkimuksessa pyritään muutokseen ja parempaan tilanteeseen sekä ongelman ratkaisemiseen, sillä kaikki nämä tekijät koskettavat toiminnassa mukana olijoita (Kananen 2014, 81).

Tutkimuksen alkuvaiheessa käytin päiväkirjanomaisia merkintöjä ja muistiinpanoja, ja hyödynsin niitä tutkimuksen aineistona. Syksyllä 2018 opiskelin paritanssilaboratoriossa tanssinopetuksen menetelmiä ja syvensin asiantuntijuuttani tapahtuman järjestäjänä ja tutkijana. Samalla edellä mainittu työskentelytapa tuki myös tämänhetkistä työtäni tanssinopettajana ja rohkaisi kokeilemaan uusia ideoita niin opettajana kuin tapahtumajärjestäjänä. Sain uusia ideoita jokaiselta opintojaksoilta, joita hyödynsin tutkimuksessani. Opinnäytetyön yksi tavoite oli mahdollistaa aikuisten tanssinharrastajien esiintyminen ja lisäksi antaa pedagogista näkökulmaa kehittyä tanssinharrastajana.

Havainnoinnin lisäksi käytin tutkimusmenetelminä käytin haastatteluja, kyselyitä ja palautteita. Haastattelin esiintyjä, koreografeja ja katsojia sekä kirjasin kuulemani palautekeskustelut. Haas-

tatteluissa tuli esille, että vuorovaikutus ja yhteisöllisyys olivat keskeisiä asioita herättämään kiinnostuksen tapahtumaa kohtaan. Katselmusta markkinoitiin vuorovaikutteisena tapahtumana, mikä loi ennako-odotuksia ja herätti uteliaisuutta osallistujissa.

6.2 Tapahtuman tavoitteiden saavuttaminen

Tapahtuman tavoitteena oli mahdollistaa lämminhenkinen ja vuorovaikutteinen tapahtuma, jossa ollaan yhdessä, opitaan uutta työpajoissa, katsotaan toisten esityksiä, tutustutaan toisiin tanssijoihin ja saadaan rakentavaa palautetta sekä arvioitsijoilta että yleisöltä. Palautteiden ja haastattelun perusteella ennako-odotukset täyttyivät erinomaisesti ja vuorovaikutus oli käsin kosketeltavaa, koska kaikki osallistuivat palautekeskusteluun. Vapautunut ja rento tunnelma saavutettiin ilmaisuvoimaisen juontajan johdolla, joka osasi vapauttaa koko salin ilmapiiriin roolihahmollaan ja huumoria käyttäen. Vapautunut ja lämminhenkinen ilmapiiri vaikutti myös esiintyjien tunnelmaan. Tapahtumassa onnistuttiin luomaan yhteisöllisyyttä eikä vastakkainasettelua ryhmien välillä aistittu. Palautteet arvioitsijoilta olivat rakentavia, ja ne motivoivat aikuisharrastajia kehittymään omassa taidelajissaan. Edellä mainitsemalla tavalla toteutuu myös elinikäikäisen oppimisen yksi määreistä: kannustus ja tunnustus kantaa pitkälle.

Palvelumuotoilun keskeisin tavoite on tuottaa lisäarvoa palvelun käyttäjille. Tätä halusin toteuttaa myös yhdessä tiimini kanssa. Palvelumuotoilun perustana on vahva asiakasymmärrys, jonka avulla pyritään varmistamaan asiakkaiden tarpeet ja toteuttamaan heidän odotuksensa tapahtuman suhteen. Palvelumuotoiluprosessien kehittäminen jäi kuitenkin kesken, koska Virta-katselmus peruttiin COVID-19 -pandemian vuoksi. Kuitenkin palvelumuotoilun näkökulmat innostivat koko tiimiä niin, että tavoitteena on hyödyntää prosesseja seuraavassa tapahtumassa eli keväällä 2021.

Haastattelut toivat selkeimmin esille katselmuksen puutteet ja kehittämiskohteet, joita olivat tiedottaminen ja markkinointi. Osallistuvien ryhmien määrä oli vähäinen, sillä tavoitteena oli saada katselmuksen mukaan kymmenen tanssiryhmää. Kahdeksan ryhmää ilmoittautui mukaan, ja näistä yksi peruutti osallistumisensa. Ensimmäiseen tapahtumaan osallistuneet seitsemän tanssiryhmää edustivat seitsemää eri tanssilajia, ja osallistujien ikäkirjo oli nuorista aikuisista senioritanssijoihin. Näin ollen tapahtuma tavoitti eri ikäisiä ja eri tanssilajien harrastajia, joten yksi keskeisimmistä katselmuksen tavoitteista saavutettiin. Osallistujia oli lähemmäs 60. Katsojienmäärä oli puolestaan

vähäinen, sillä Teatterikuopalla on 200 istumapaikkaa ja yleisöä oli noin 50. Katsomo ei kuitenkaan ollut tyhjän tuntuinen, koska kaikki esiintyjät olivat mukana palautekeskusteluissa ja odottivat esiintymisvuoroansa katsomossa. Yleisön vähäinen määrä ei siis vaikuttanut tunnelmaan. Jotta seuraavina vuosina katselmuksiin saadaan enemmän yleisöä, täytyy markkinointi aloittaa aikaisemmin. Vuoden 2019 markkinointi käynnistyi vasta tammikuussa ja tapahtuma oli jo huhtikuussa 2019, joten tiedottamiselle ja markkinoinnille jäi aivan liian vähän aikaa.

6.3 Muutoksen vaikutus

Toimintatutkimus pyrkii aina muutokseen, ja tutkija on mukana muutoksen läpiviemisessä eli osallistuu itse interventioon. Kehittämisen kohteena on usein ihmisiin liittyvät asiat. (Kananen 2014, 29.) Tämän opinnäytetyön ongelma oli uuden kulttuuritapahtuman jalkautuminen kansalaisopiston kulttuurikentälle ja se, kuinka sitä tulee kehittää, jotta saadaan aikaiseksi toimintamuutoksia.

On tunnustettua, että kansalaisopisto tarjoaa laadukasta opetusta elinikäisen oppimisen periaatteen mukaisesti. Opistot järjestävät erilaisia tapahtumia omille ja toisten kansalaisopistojen opiskelijoille. Mutta voisiko kansalaisopisto olla uudenlaisen vuorovaikutteisen tanssitapahtuman mahdollistaja? Virta-katselmuksen toteutus 2019 osoitti, että se on mahdollista. Tapahtuman toimintamuodolla tavoitetaan uusia ihmisiä, jotka eivät aikaisemmin ole olleet kosketuksissa kansalaisopistoon. Muutoksella tavoitellaan toiminnan kehittämistä, ja tanssin osalta tällä tutkimuksella otetaan suuri harppaus eteenpäin Oulu-opiston tanssitoiminnan kehittämisessä. Osana tapahtumaa järjestetään pedagogista kasvatusta, kuten työpajat. Sekä esiintyminen että katsojana oleminen on kulttuurikasvatusta, mikä kehittää jokaista osallistujaa. Taidekasvatus on huikea kokemus myös aikuisille. Tapahtuma mahdollistaa osallistumisen niin aloittelijoille kuin jo pitkälle edenneille harrastajille, ja sekä taiteen katsojat että kuluttajat ovat vahvasti mukana tässä kokonaisuudessa.

Seuraavaksi kiteytän Virta-katselmuksen muutosten vaikutuksia:

1. Virta-katselmuksen työpajoissa esitellään erilaisia malleja ja tapoja valmistautua tulevaan esitykseen, ja siten tapahtumatoiminnassa otetaan huomioon pedagoginen näkökulma.
2. Katsomalla toisia aikuisryhmiä näyttämöllä, kehitty yhteisöllisyys ja me-henki kehitty ja samalla tanssikasvatus toteutuu.

3. Palautekeskusteluissa arvioitsijat, katsojat ja toiset esiintyjät ovat mukana keskusteluissa, ja siten vuorovaikutus toteutuu.
4. Kaikki aikuisryhmät voivat osallistua ikään ja tanssilajiin katsomatta, ja näin tapahtuma pidetään avoimena tapahtumana.
5. Asiakaslähtöinen tapahtuma toteutuu, kun markkinointia ja tiedotusta kehitetään, ja palvelumuotoilun kehittämistyökaluja sovelletaan käytäntöön.
6. Oulu-opiston toiminta mahdollistaa esiintymistilan

6.4 Tulevaisuus ja kehittäminen

Tutkimuksen tulokset vahvistavat Virta-katselmuksen olevan tärkeä tapahtuma, ja sen seurauksena Virta-katselmuksella tullaan järjestämään vuosittain Kansainvälisen Tanssinpäivän kunniaksi. Tutkimuksen tulokset osoittivat, että tapahtumalle on kysyntää, sillä aikuisille suunnattuja esiintymismahdollisuuksia ja toimivia esiintymispaikkoja on vähän. Vaikka esiintymispaikka oli nyt tarjolla, ei tapahtuma kuitenkaan tavoittanut runsaasti osallistujia. Uutena tapahtumana toiminta ei ollut vielä ihmisten tiedossa. Tapahtuman tiedottaminen käynnistyi liian myöhään ja aikuisryhmät olivat ehtineet jo sopia mahdolliset kevätesityksensä. Kyselyn perusteella esiintyviä aikuisryhmiä ei ole kovin paljon Oulun alueella.

Useimmilla aikuisilla tanssinharrastus on kuntoilu- tai harrastusmuoto, eivätkä he ole kiinnostuneet esiintymisestä. Toisia harrastajia taas kiinnostaa kilpaileminen ja heille on tarjolla toisenlaisia tapahtumia ja kilpailuja, joita toin esille kappaleessa 3.4. Kilpailutapahtumien tavoitteet ovat erilaiset kuin Virta-katselmuksen tavoitteet. Virta-katselmuksen tavoitteista toteutui yhteisöllisyys, vuorovaikutus, elinikäinen oppiminen ja taiteen hyvinvointivaikutukset. Kuitenkin tavoitteita ja käytänteitä täytyy markkinoida enemmän, jotta useimmat aikuiset tanssinharrastajat ja -kuluttajat löytävät tiensä Teatterikuopalle. Tulokset osoittavat, että tapahtumamarkkinointi on aloitettava jo edellisenä syksynä.

Tapahtuman yhteydessä järjestettyjen työpajojen tavoitteena oli tuoda esiintyjille vaihtoehtoisia mahdollisuuksia valmistautua omaan esitykseen. Työpajojen sisällöillä haluttiin tuoda esille tanssikasvatusta pedagogisesta näkökulmasta. Havainnoinnin ja haastattelujen tuloksena saatiin kehitysehdotus työpajojen aikataulutuksesta ja erilaisista toteutusvaihtoehdoista, kuten esimerkiksi luentotyypinen työpaja, joka toteutetaan silloin, kun arvioitsijat vielä miettivät kunniakirjojen jakamista. Toiminnan kehittämisen näkökulmasta päällekkäistä toimintaa tulisi välttää.

Palvelumuotoiluprosessien avulla pyritään löytämään uusia ratkaisuja kehittää tapahtuman toimintaa. Tutkimuksen tuloksena tuotantotiimi päätti ottaa käytäntöön palvelumuotoiluprosessien työkalut seuraavan Virta-katselmuksen yhteydessä keväällä 2021. Kyseisellä menetelmällä voidaan kehittää tapahtumaa uusilla käytänteillä, kuten kehittää toimintaa enemmän asiakaslähtöisesti.

Palautteiden perusteella tapahtumassa ei tulla valitsemaan enää innovatiivisinta ryhmää, vaan kaikille osallistujille annetaan rakentava palaute. Palautteenantoon osallistuvat jatkossa niin arvioitsijat, katsojat kuin toiset esiintyjät. Lisäksi tapahtumassa tullaan jakamaan myös kunniakirjoja ja -mainintoja. Tärkeä kannustin on monipuoliset, rakentavat ja harrastusta kehittävät palautteet sekä vuorovaikutus toisten aikuisharrastajien kesken.

Oulun kaupungin kulttuurihanke *Oulu2026* on oleellinen areena kulttuuritapahtumien esille tuomiseen. Hankkeeseen Oulun kaupunki etsii yhteistyökumppaneita, ja näin kaikki kulttuuritapahtumat ovat oululaista kulttuuritoimintaa, josta oululaiset halutaan saada tietoisiksi. Myös Virta-katselmuksen ja kulttuurihankkeen *Oulu2026* välistä yhteistyötä kehitetään näkyvämmäksi.

6.5 Lopuksi

Tutkimustyöni alussa pohdin aikuisten tanssinharrastajien esiintymiskäytänteitä:

- Mitkä ovat esiintymismahdollisuudet?
- Pitääkö esitys olla vain aikuisille esiintyjille suunnattu vai yhteinen lasten ja nuorten kanssa?
- Minkälaisia esiintymistiloja on tarjolla?
- Mikä motivoi aikuisia esiintymään?
- Onko tapahtuma kilpailu vai katselmus ja mitkä ovat niiden erot?

Rajasin kuitenkin tutkimuskenttää siten, että jätin kilpailulliset tapahtumat pois ja lähdin tutkimaan mahdollisuutta järjestää toisenlaista tanssitapahtumaa. Itselläni on laaja kokemus tanssipedagogina, tanssitaiteilijana, -kasvattajana ja -kehittäjänä, ja kuitenkin työurallani aikuisten huomioiminen on jäänyt vähemmälle. Lähdin tutkimaan tanssitapahtumaa, joka huomioisi aikuiset tanssinharrastajat ja rajaisi pois ammattilaiset ja tanssinopettajat tapahtumasta.

Minua innosti tutkia tapahtumaa, joka on avoin tapahtuma kaikille aikuisille tanssinharrastajille. Tässä yhteydessä tarkoitan tapahtumaa, joka on alueellinen, jopa valtakunnallinen, ja joka yhdistäisi eri organisaatioiden tanssinharrastajat yhteen. Kansalaisopisto-brändi tunnetaan ainutlaatuisena instituutiona, joka täydennyskouluttaa ja sivistää aikuisväestöä sekä tarjoaa ravintoa kulttuurinrinnäkkäisille, ja jolla on tärkeä sosiaalinen ulottuvuus. Työni haasteeksi koin sen, kuinka tapahtuma soveltuu kansalaisopisto-brändin alle ja mitä muutoksia tarvitaan, jotta tapahtuman osallistuja kokee yhtä aikaa sekä oppimis-, että taideprosessin. Nämä asiat kehittävät heitä tanssinharrastajina. Keskeisten käsitteiden kautta, kuten vuorovaikutus, yhteisöllisyys, tanssin ja kulttuurin hyvinvointivaikutukset ja elinikäinen oppiminen, avasin tutkimukseni viitekehitystä ja tutkin kuinka edellä mainitut käsitteet liittyvät tapahtuman tavoitteisiin. Tutkimustulokset vahvistivat käsitystäni tapahtuman tarpeellisuudesta.

Työni alkuvaiheessa kyselyjen tuloksena havaitsin, että aikuiset tanssinharrastajat tarvitsevat oman esiintymistilan ja mahdollisuuksia esiintyä. Siksi lähdin tutkimaan uuden tanssitapahtuman kehittämistä ja halusin täten vastata kysyntään. Tutkimustyöni tuloksien rohkaisemana toivon, että työyhteisöni jatkaa tapahtuman kehittämistä ja että tapahtumasta kehittyisi vuosittainen tanssikatselmus. Verkostoitumalla tapahtuma voi ylittää rajansa niin laadullisesti kuin alueellisestikin. Hyvänä esimerkkinä on Meri-Pohjolan opistopiiri, joka kokoaa entisen Oulun läänin alueen kansalaisopistot yhteistyöhön. Tanssi on vielä marginaalisessa asemassa useimmissa kansalaisopistoissa, mutta vastaavanlaisen tapahtuman kautta on mahdollista kehittää tanssitaidetta tunnetummaksi. Jatkossa haastan itseäni viemään kyseessä olevaa tapahtumamallia toisiin opistopiireihin.

Tanssilla on keskeinen asema osana suomalaista kulttuuri-identiteettiä. Suomalainen tanssi tunnetaan puhuttelevista sisällöistä, omaperäisestä koreografisesta osaamisesta, vahvoista esiintyjistä sekä uusien teknologioiden innovatiivisesta hyödyntämisestä. Tanssin monimuotoisuus ja osaaminen ovat seurausta tasokkaasta koulutuksesta ja rakenteiden rohkeasta uudistamisesta. Tanssi lisää suomalaisten hyvinvointia ja yhteiskunta tukee tanssin harrastustoimintaa. Vapaan sivistystyön konseptin alla on mahdollista toteuttaa kulttuurisia tavoitteita ja selviytyä haasteista. Siihen tarvitaan yhteistyötä, vuorovaikutusta, yhteisöllisyyttä, tahtoa ja luovaa toimintaa.

LÄHTEET

Desing Council 2020. Viitattu 10.8.2020, < <https://www.designcouncil.org.uk>>.

Helsingin Yliopisto 2020. Mitä on elinikäinen oppiminen ja miksi se on tärkeää artikkeli. Viitattu 18.5.2020, <<https://hyplus.helsinki.fi/mita-on-elinikainen-oppiminen-ja-miksi-se-on-tarkeaa>>.

Kajaani tanssii 2020. Kajaani Dance tapahtuma. Viitattu 15.8.2020, <kajaanidance.fi/kajaani-tanssii-tapahtuma>.

Kananen J. 2014. Toimintatutkimus kehittämistutkimuksen muotona. Jyväskylä: Suomen Yliopistopaino.

Kansalaisopistojen liitto 2020. Kansalaisopisto kunnan voimavarana artikkeli 2017:11. Viitattu 28.2.2020, <https://kansalaisopistojenliitto.fi/wp-content/uploads/2017/11/Kansalaisopisto_kunnan_voimavarana_2017.pdf>.

Kansalaisopistojen liitto 2020. Tietopankki. Viitattu 24.4.2020, <<https://kansalaisopistojenliitto.fi/tietopankki/laki-vapaasta-sivistystyosta>>.

Kauppila R.A. 2005. Vuorovaikutus ja sosiaaliset taidot. Jyväskylä: PS-kustannus.

Kielitoimiston sanakirja 2020. Vuorovaikutus. Viitattu 18.5.2020. <<https://www.kielitoimiston-sanakirja.fi>>.

Kuopion reippaan voimistelijat 2020. Polkuja tapahtuma 2020. Viitattu 12.5.2020, <<https://kuopionreippaanvoimistelijat.fi/polkuja-2020/>>.

Metsämuuronen J. 2006. Laadullisen tutkimuksen käsikirja. Helsinki: International Methelp.

Miettinen S. 2011. Palvelumuotoilu - yhteissuunnittelua, empatiaa ja osallistumista. Teoksessa S. Miettinen(toim.) Palvelumuotoilu – uusia menetelmiä käyttäjätiedon hankintaan ja hyödyntämiseen. Helsinki: Teknologiainfo Teknova, 26-32.

Ojasalo K, Moilanen T, Ritalahti J. 2018. Kehittämistyön menetelmät: uudenlaista osaamista liike-toimintaan. Helsinki: Sanoma Pro.

Opetushallitus 2020. Koulutus ja tutkinnot. Viitattu 15.8.2020, < <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/vapaa-sivistystyo>>.

Opetusministeriö 2009. Kulttuuri - tulevaisuuden voima. Opetusministeriön julkaisuja 2009:58. Viitattu 28.2.2020, <<http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/75630/OPM58.pdf>>.

Opintokeskus Sivis 2020. Arvioinnin ja tiedonkeruunmenetelmiä julkaisu: SWOT-analyysi. Viitattu 2.10.2020, < <https://www.ok-sivis.fi/jarjestoarvioinnin-ilmansuuntia/arvioinnin-tiedonkeruun-menetelmia/swot-analyysi.html>>.

Oulun kaupunki 2020. Teatterikuoppa. Viitattu 8.1.2020, <<https://www.ouka.fi/oulu/teatterikuoppa/virta-tanssikatselmus>>.

Paasivaara, L. & Nikkilä, J. 2010. Yhteisöllisyydestä työhyvinvointia. Helsinki: Nord Print.

Poikonen H. 2019. Filosofian tohtori. Tanssi, keho ja aivot-luento. 13.9.2019 Oulu. Jojo Oulun Tanssin keskus, Oulu Dance festival 2019. Viitattu 12.1.2020. < <https://www.jojo.fi/oudance-2019-kurssit>>.

Raahen-tuli-tanssit 2020. Tanssitapahtuma. Viitattu 12.5.2020, < <https://www.raahentulitanssit.com>>.

Rouvinen-Kemppainen K. 1998. Vuorovaikutuksen aarrearkku: vinkkejä kasvattajille. Vantaa: Kan-nustusvalmennus.

Räty, I. 2018. Tanssiva aikuinen: Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelmien vaikutukset Oulu-opistossa. Opinnäytetyö. Oulu: Oamk.

Siekinen K. 2010. KM, luokanopettaja. Syvähaastattelu. Teoksessa J. Aaltola & R. Valli (toim.) Ikkunoita tutkimusmetodeihin. Jyväskylä: PS-kustannus, 45-59.

Silveri P. 2017. Mitä kansalaisopisto tuottaa. Polemiikki 2017:3. Viitattu 8.1.2020, <https://kaks.fi/wp-content/uploads/2017/09/polemiikki_032017_web-1.pdf>.

Sitra 2019. Oodi osaamiselle! neljä asiaa, jotka kaikkien pitäisi tietää elinikäisestä oppimisesta. Julkaistu 27.6.2019. <<https://www.sitra.fi/artikkelit/nelja-asiaa-elinikaisesta-oppimisesta>>.

Suojanen U. 1992. Toimintatutkimus koulutuksen ja ammatillisen kehittymisen välineenä. Loimaa: Loimaan kirjapaino.

Suomen Nuorisoseurat 2020. Tapahtumat. Viitattu 12.5.2020, < <https://nuorisoseurat.fi/tapahtumat/>>.

Swing team 2020. Lindy Hop. Viitattu 12.5.2020, < <https://www.swingteam.fi/seuran-lajit/lindy-hop>>.

Tanssin tiedotuskeskus. Viitattu 5.5.2020, <<https://www.danceinfo.fi/tietopankki/finnish-dance-organization-fdo-ry>>.

Toikko T., Rantanen T. 2009. Tutkimuksellinen kehittämistoiminta. Tampere: Tampereen Yliopistopaino.

Tribal Tanssikeskus 2020. Tanssikoulu. Viitattu 5.5. 2020, < <https://www.tribaltanssikeskus.fi>>.

Tuulaniemi J. 2011. Palvelumuotoilu. Helsinki: Alma Talent.

Vallo, H., Häyrynen, E. 2016. Tapahtuma on tilaisuus. Tapahtumamarkkinointi ja tapahtuman järjestäminen. Helsinki: Tietosanoma.

Virta-katselmuksen palautehaastattelu esiintyville ryhmille ja yhteyshenkilöille.

VIRTA – tanssikatselmus

Palautehaastattelu ryhmille/ yhteyshenkilöille

Lähetä palaute: irene.raty@eduouka.fi

KIIITOS !

1. Mikä sai ryhmänne kiinnostumaan katselmuksesta?
2. Vastasiko tapahtuma toiveita?
3. Mitä positiivisia asioita koitte tapahtumasta?
4. Mitä kehitettävää toivoisitte?
5. Olisiko työpajoilla tarvetta/kysyntää?
6. Toimiko aikataulu, tekniikka, tila ym. kehitettävää?
7. Toivotteko tapahtuman jatkuvan seuraavina vuosina ja miksi?
8. Mitä muuta palautetta?

Kiitos palautteesta ja osallistumisesta. Teemme yhdessä arvokasta työtä tanssitaiteen eteen!

Ystävällisesti, Irene Rätty

